

2012

Kobo Abe

Dostlar

İkihissəli “qara” komediya

Tərcümə edən : Ziya Fazil Muradov

YYSQ - Milli Virtual Kitabxananın
e-nəşri N 10 (2012)

Virtual Redaktoru və e-nəşrə hazırlayanı:

Aydın Xan (Əbilov) - yazar-kulturoloq

YYSQ - Milli Virtual Kitabxana

Bakı – 2012

Aydın Xan

www.kitabxana.net

22.02.2012

www.kitabxana.net

Milli Virtual Kitabxananın Təqdimatında

Kobo Abe

Dostlar

(İkihissəli “qara” komediya)

Tərcümə edən : Ziya Fazil Muradov

YYSQ - Milli Virtual Kitabxananın

e-nəşri N 10 (2012)

Virtual Redaktoru və e-nəşrə hazırlayanı:

Aydın Xan (Əbilov) - yazar-kulturoloq

YYSQ - Milli Virtual Kitabxana

Bakı – 2012

Kobo Abe

(Yaponiya)

Dostlar

İki hissəli “qara” komediya

Tərcümə edəni: Ziya Fazil Muradov

İştirakçılar:

Cavan oğlan - 31 yaşlı, kommersiya firmasının aparıcı işçisi.

Nişanlısı - həmin firmanın işçisi, əsil şəhərli.

Nənə - 70 yaşlı

Ata - din xadiminə oxşayır, sürtülmüş, ancaq səliqəli kostyumu var, qoltuğunun altında qovluq tutur.

Böyük oğul - axmaq deyil, görkəmindən xəstəlik və tündlük yağır, hər əlində bir çemodan tutur, əvvəllər şəxsi agentliyin xəfiyyəsi olub

Kiçik oğul - həvəskar boksçu, yeniyetmələrin mükafatını alıb.

Qoltuğunda gitara, əlində çemodan

Böyük qız - 30 yaşında qarımış qız, gizləndə kişilər tərəfindən təqib olunmasını arzulayır.

Ortancıl qız - 24 yaşında, mehriban, xeyirxahlıq mücəssəməsi, əlində çemodan.

Kiçik qız - mələk üzli balaca iblis

Ev sahibəsi

Həftəlik qəzetin keçmiş müxbiri *Polislər (iki nəfər)*

Birinci şəkil

Pərdə zərif, ehtiyatlı musiqi altında açılır.

Şəhər, şəhər, şəhər axşamı,
Boyunbağının qırılmış sapı
ətrafa dağılıb muncuq yığını
onları isidən sinələr hanı?
Muncuqlar dağılı. Muncuqlar atılı...

Səhnənin mərkəzində iki böyük divar qoyulub. Onlar elə bucaq altında qoyulublar ki, gərdəyi xatırladırlar. Sağdan və soldan insan kölgələri peyda olurlar, hər tərəfdən dörd kölgə. Tədricən onlar böyüyür və tamaşaçıların üstünə açılmış nəhəng kölgələrə çevrilirlər. Musiqi dayanır və kölgələrin məxsus olduğu insan fiqurları peyda olurlar. Onlar səkkiz nəfərdir, çox adi görkəmlərinə baxmayaraq hədsiz dərəcədə qəribə ailədirlər. Sifətlər duyğusuzdur, hərəkətlər mexanikidir. Ortancıl qız ailə üzvlərindən ayrılır və irəli çıxır.

Ortancıl qız(təntənə ilə)-Yox,biz sizi taleyin ixtiyarına buraxmayacağıq.Yox! Yox! Zavallı muncuqlar, biz sizi yığacağıq! Yığacağıq, sapa keçirəcəyik və siz yenə də bir yerə yığılacasınız.../nənəsinə müraciətlə/ Düz deyil, nənə, biz onları bir də yığa biləcəyik, elə?

Nənə(çox adi): Əlbəttə, yığa biləcəyik. Bu bizim peşəmidir.

Ortancıl qız(tamaşaçılara):İtiblər, dağılıblar...Yox, belə olmaz! Tənha olmaq olmaz-bu hər şeydən betərdir! Sapsız boyunbağı olmaz./atasına/ Düz deyil, ata? Biz boyunbağı üçün sap ola bilərik, hə?

Ata(demək olar ki, təəssüflə): Ayıb deyilmi? Bu ki, bizim peşəmidir!

Ortancıl qız(musiqinin müşaiyyəti ilə oxuyur): “Onları isidən sinələr hanı? Muncuqlar dağılı, muncuqlar atılı...”

Gözlənilmədən Kiçik qız asqırır. Musiqi kəsilir.

Ana: Vay, vay, zavallı!/o birilərinə irad tutaraq/ Tez hardasa yerləşmək lazımdır, bir azdan saat on olacaq!

Kiçik oğul: Düz deyir/nümayişkəranə əsnəyir/ Laqqırtıdan doydum.

Böyük oğul(kəskin):Axmaq-axmaq danışma! Bu bizim işimizdir.

Böyük qız(hissiz): Hə, əlbəttə. Bizim işimizdi.

MUSİQİ SƏSLƏNİR.

Ortancıl qız:(əvvəlki intonasiya ilə-yəni hissiz) Ona görə də bizə getmək lazımdır. Getmək lazımdır, özünü tənha hiss edəni tapmaq lazımdır və ona sevgi və dostluq bəxş etmək lazımdır. Biz- sevgi elçiləri-tənhalıq sağaldırıq. Böyük şəhərin ulduz topası kimi sayrışan pəncərələrində biz tənhalıq titrəyişini duyuruq və bu adamlara xoşbəxtlik aparırıq.../əllərini irəli uzadıb elə bil digər ailə üzvlərini də özünün arxasınca getməyə çağırır/ Biz qırılmış boyunbağının xeyirxah mələkləriyik!

Gənc oğlanın otağı. Mebel və bütün əşyalar bir tondadır, ya qırmızı, ya da boz. Sağda, irəlində mətbəxə gedən qapı. Solda, dərinlikdə-başqa otağa giriş, bir az səhnəyə yaxın isə-dəhlizə çıxan qapı. Böyründə -ayaqqabı üçün dəmir barmaqlıqlı şaf.

Cavan oğlan /ev gödəkçəsində stolun üstündə oturub, ayaqlarını yellədirək telefonla danışır/ Hə, yaxşı, hələlik...Bir azdan yenə zəng edəcəyəm, gecən xeyrə qalsın deməyə...Nə? Sarı, özü də ləkəli?...Qulaq as, bu ki, tükü yolunmuş pişiyə oxşayacaq...Di yaxşı, yaxşı, bağışla! Əlbəttə ki, mən sənə zövqünə tam inanıram...Bir dəqiqə.../dəstəyi kənara tutub qulaq asır/ Yox,heç nə...çox gecdir. Kim bu vaxtı qonaq gəlmək fikrinə düşər?! İhi, mən də elə onu deyirəm, gələn maaşda axır ki, sənə şeylərinə köçürmək lazımdı. Mütləq. Sən də hər şeyi yaxşı hazırla, qabqar...

Artıq bizə tanış olan ailənin addım səsləri eşidilir. Onlar yavaş-yavaş yaxınlaşırlar.

Nə, yağış? Ola bilsin yağışdır...Yox addım səsləri deyil, onda gərək bir sürü adam olsun...Düzdü, məndən aşağıda bir sığorta agenti yaşayır. Yaman qumar oynayandır...Aydın məsələdir ki, bunun mənə heç bir dəxli yoxdur.

Addım səsləri artır. Cavan oğlan dinşiyir. Ailə üzvləri sağdan daxil olurlar, ön səhnəni sürü ilə keçirlər və gitaranı Böyük oğula verən Kiçik oğul dəhlizə çatıb boylananda bütün ailə dayanır. Ata və Kiçik oğul giriş qapısının hər iki tərəfində dururlar. Ata bloknotunu çıxarır, səhifələri vərəqləyir, qapıdakı yazı ilə tutuşdurur. Başını təsdiqlə yelləyir və ondan sonra dayanmış Ortancıl qıza işarə edir. O irəli çıxır və giriş qapısına yaxınlaşır. Sakitcə qapını döyür.

Qapını döyürlər/saatına baxır/ Yəqin teleqrammadı...gecənin yarısıdı...

Ortancıl qız yenə qapını döyür.

/qapı tərəfə çığırır/ Hə, hə, gəldim! Bir dəqiqə!.../dəstəyə/ Gedim, açım...Bir azdan zəng edəcəyəm. Öpürəm!.../dodaqları ilə öpüş səsi çıxarır və dəstəyi qoyur/.

3.

Nənə:(Ortancıl qızı keçib açar deşiyinə baxır)Aaaa, o ki, gözəl, cavan oğlandır!

Ata: Ssss! /Nənənin paltarının qolundan tutub dala çəkir/

Ortancıl qız: /gənc, melodik səslə/ Allah xatirinə, bağışlayın...gecədən xeyli keçib!...

Cavan oğlan: (təəccüblə) Kimsən orda?

Ortancıl qız: Siz Allah, bağışlayın...Əlbəttə ki, biz daha tez gəlmək istəyirdik...

Cavan oğlan qapının üstündəki pəncərədən baxmağa çalışır, nəhayət marağı üstün gəlir, qapını açır. Kiçik oğul dərhal ayağını araya soxur. Ata qapının dəstəyindən yapışib taybatay açır. Bütün ailə hərəkətə gəlir. Cavan oğlan heyrətdən donur.

Ortancıl qız: Nə yaxşı ki, hələ yerinizə uzanmamısınız!

Ata: (mehriban, dostcasına) Yaxşı görək, nə olub sən də, indiki cavanlar hamısı gecəquşudurlar!

Cavan oğlan : (heyrətdən dili demək olar ki, tutulub) Siz kimsiz?

Nənə: (həyasızcasına otağa girmək istəyir) Eh, bura çox da elə rahat deyilmiş!

Böyük qız: (maraqdan ölür) Neyləmək olar, subay otağıdı da!...

Ortancıl qız: Bə nə! Kim onun üçün yığmaldı ki!

Cavan oğlan : (şaşqın) Dayan, dayan...Yəqin mənə kimləsə qarışıq salmışsınız...Səhv düşüb....

Böyük oğul: (qəmli təbəssümlə) Mən nə vaxtsa xəfiyyə agentliyində işləmişəm...

Cavan oğlan: Hə, ancaq...

Kiçik qız: Mən donmuşam!..

Ana:Yazıq! Bu saat sənə aspirin verərəm, tezəcə yerinə girərsən! /qızı özünə tərəf çəkir, qucaqlayır və eyni vaxtda Nənəni irəli itələyir/.

Cavan oğlan ona mane olmağa çalışır, ancaq bu vaxt Böyük oğul otağa soxulur.

Cavan oğlan :Aaeey, sən botinkayla hara soxulursan?!

Kiçik oğul: Oh-ho, o da düzdü!../ayaqqabısını çıxarır/

Cavan oğlanın çaşqınlığından istifadə edib bütün ailə sürətlə dəhlizə doluşur. Səkkizi də eyni vaxtda hərəkətə gələndə Cavan oğlan nəşə eləməkdə acizdr. Ailə rahatca küncələrə yayılıb Cavan oğlanı ortaya alır. Özləri də çox mehriban-mehriban gülümsünürlər.

Cavan oğlan :(özünü itirmiş) Bu nə deməkdir? Bu nə həyasızlıqdır?

Ata: (yumşaq) Həyəcanlanmayın, xahiş edirəm...

Cavan oğlan : Əgər mənlük bir işiniz varsa uzatmayın,xahiş edirəm birbaşa deyın.

Ata: Düzü, bu sözlərlə bizi pis vəziyyətdə qoyursunuz...

Cavan oğlan :”Pis vəziyyətə”?! İcazəsiz başqasının otağına soxulubsuz...Mən pis vəziyyətdəyəm, siz yox!

Böyük oğul: (əlını divarlara çırpır/ Deyəsən yaxşıdırlar, səs ötürmürlər...

Böyük qız: Amma bura soyuqtəhərdi. Heç olmasa elektrik buxarısı da yoxdu?

Cavan oğlan : (hövsələsi daralmış) Hər yerə başınızı soxmayın! Bu saat cəhənnəm olun burdan!

Kiçik oğul: (lağla) Guya çağırılmamış qonaq zadıq!

Cavan oğlan : Bu belədir ki, var! Həyasızlığa bax!

Kiçik qız: /dərinlikdəki otağa baxır/ Baxın, burda bir otaq da var!

Nənə: Doqquz adama- elə ikicə otaq...Çətin sığışarıq...

Nənə və Kiçik qız otaqlara baş çəkməyə gedirlər.

Ortancılq qız: Deyinmək lazım deyil. Biz qonaq ha gəlməmişik.

Cavan oğlan : (həyəcan içində o biri otağın qapısını kəsir) Bu dəqiqə rədd olun burdan! Yoxsa mülkiyyət toxunulmazlığını pozduğunuza görə sizi məsuliyyətə cəlb edərəm!

Kiçik qız: (qəsdən artırılmış qorxu ilə) Ay aman! Nə hirsli day-daydı! Mən qorxuram!

Ana: (onu sakitləşdirərək) Ondan qorxmaq lazım deyil. əslində o çox xeyirxahdır. Bir bax, bir ona yaxşı bax! O eləcə qorxulu görünür, vəssalam!

Nənə: Düzdü, düzdü. O əla oğlandı. Mən heç olmasa onca il cavan olsaydım...

Cavan oğlan : Bilirsiniz nədir, bəsdir! Yetər! /telefon dəstəyini götürmək istəyir/

Ata: (əlını tutur, yumşaq) Yaxşı, yaxşı, sakitləşin. Mənə elə gəlir ki, siz heç nəyi düzgün başa düşmədiniz...Elə çığır-bağır salmışınız ki, elə bil biz sizə bir ziyan yetirmişik...

Cavan oğlan : Bəlkə yox?!

Ata: Axı nə ilə?

Cavan oğlan : Niyə başa düşürsünüz ki, bura mənim evimdir! Sizdən ötrü bura yad yerdir!

Ata: (heyrətlə) Yad?!

Böyük oğul: (kinayəli) “Yad ev” ...Görünür onun çox məhdud düşüncəsi var.

Cavan oğlan : Axı bu elə belədir ki, var! Bura mənim evimdir, sizin yox!

Ata: (barışdırıcı) Qulaq asın, belə xırda şeyləri ürəyə salmaq lazım deyil...”Yad” nə deməkdir? Nəhayət , bir az dərindən düşünsək, doğma qardaşlar da yadırlar...Nə olsun ki, yaddır? Qoy bu sizi o qədər də narahat eləməsin .

Ana: Bə nə . Biz heç buna fikir də vermirik. Adamın gülməyi gəlir/gülür/.

Cavan oğlan : Gic zarafatlar etməyin. Hər şey deyə bilərsiz, ancaq bura mənim evimdir!

Böyük qız: Aydın məsələdir. Yoxsa burda neynirdiniz ki?

Kiçik oğul: Yoxsa biz sizin sırtıq boşboğazlığınıza sakitcə qulaq asardıqmı?

Ortancılq qız: Kəs səsini!

Kiçik oğul: Baş üstə, kəsdim...Qələt eləmişəm. Bir az vurmuşam...Mərət!../utandığımı gizlətmək üçün xəyalı rəqiblə bokslaşmağa başlayır/.

Ortancıl qız Cavan oğlanın gödəkçəsində toz dənəsi görür və onu təmizləmək istəyir. Böyük qız onu qabaqlamaq istəyir. Cavan oğlan geri çəkilir. Bu zaman Kiçik qız mətbəxə keçir.

Böyük qız: İcazənizlə paltomu çıxardım.

Ata: O da düzdür, axmaq kimi niyə ayaq üstə durmalıyıq ki? Bir rahatlanaq, söhbət edək...

Ailə soyunmağa başlayır. Palto, gödəkçələr, şlyapaları çıxarırlar. Kiçik oğul hətta pencəyini də çıxarır. Böyük qızın əynindəki paltar onun fiqurunu hədsiz qabardır.

Cavan oğlan : (qəti addımlarla telefona yaxınlaşır, Atanı itələyir, dəstəyi götürür. Kəskin hərəkətlə nömrəni yığır/ Bir...bir...sıfır.../barmağını sıfırda saxlayır/ Bu dəqiqə rədd olun burdan! Yoxsa barmağımı buraxıram, sonra gec olacaq!

Kiçik oğul: Polis?

Böyük qız: Bu lap gerçəklədi!

Ata: Ah, anlaşılmazlıq!...Əməlli-başlı anlaşılmazlıq!...

Cavan oğlan : Söhbətlə canınızı qurtara bilməyəcəksiz! Ona qədər sayıram, yır-yığış üçün. Di tərəninin! /ağır-ağır saymağa başlayır\ Bir...iki.../ürəyində sayır/.

Kiçik oğul az qalır onun üstünə atılsın, ancaq gözü o birilərindədir.

Ata: (kəskin) Olmaz! Zor işlətmək olmaz.

Ana: Hə, sən canın, mühakiməyə səbəb olacaq hərəkətlərdən daşın!

Böyük oğul: Nə olar, sınıanmış üsula əl atmaq, hər şeyi çoxluq həll etsin.

Çoxluq sözü Cavan oğlanın diqqətini cəlb edir və o özündən asılı olmayaraq yavaş-yavaş saymağa başlayır.

Böyük qız: Eeee, yox, çoxluğun çıxardığı qərar həmişə azlıqda qalanlara əziyyət verir...

Ata: Mübahisə qurtardı. Nə cür olur-olsun bunun nə ilə qurtaracağı əvvəlcədən məlumdur. Döyüşün nəticəsi əvvəlcədən məlum olanda isə heç vuruşmağa dəyməz.

Ana: Hisslər üstün gələn yerdə məntiq geri çəkilir...

Ortancılıq qız: (həyəcanlı) İndi neyləmək fikrindəsiniz?

Cavan oğlan : Elə mən də bu sualı vermək istəyirdim. Hesab artıq doqquza çatıb!

Ata: Daha neyləmək olar, israr edirsinizsə, necə lazım bilirsinizsə elə də hərəkət edin. Bütün bunlar əlbəttə ki, o qədər də xoşagələn deyil, ancaq ola bilsin ki, son nəticədə işin məğzini başa düşməyə mübahisələrdən daha yaxşı kömək edəcək...

Cavan oğlan : başa düşün ki, bu mən tərəfdən boş-boşuna hədə deyil! Başa düşdünüz? Mən polis çağırmaq niyyətindəyəm!

Ata: Zəhmət olmasa, buyurun, buyurun...

Cavan oğlan : (qətiyyətlə barmağını buraxır) Özünüz bilin, amma sonra peşman olmayın!

Ana: (ahla) Düz deyirlər ki, ay yetim kimi söyərsən, mənə çörək verəni...

Ortancılıq qız: (ah çəkib) Bu ona dərs olar...

Telefon çağırışları dayanır, yəqin xəttin o başında dəstəyi götürdülər. Cavan oğlanı dövrəyə alan bütün ailə üzvlərinin üzündə gərginlik və həyəcan görünür. Kiçik oğul siqaret çıxarır. Nənə yaltaqlanıb bir siqaret götürmək istəyir. Kiçik oğul hirsle onun əlini itələyir, siqaretini yandırır.

Cavan oğlan : (həyəcanla gəlmələrə baxmağa davam edərək) Üzr istəyirəm...mənim mənzilimə tamamilə qanunsuz olaraq qəribə adamlar soxulublar...Oğrular? Yox, elə deməzdim. Amma onlar səkkiz nəfərdir. Nə qədər getməyi təklif eləyirəm, heç veclərinə də almırlar. Qisas? Yox, yox...Başa düşürsünüz, tamamilə kənar adamlar. Aha. Aha, soxulublar...Hə, o mənada? Onda elə soyğunçuluqdur...Bəli, bəli...Mən? Yox, mən təkəm. Ünvan? Eeee...Bilirsiz, bizi tapmaq bir az çətinidir, üzr istəyirəm...Zəhmət çəkin, 867-0436-dan soruşun, bu bizim ev sahibəsinin telefonudur. Familiyam Homma, mənzil 12...Yox, birbaşa zor işlətmədən qorxmaq lazım deyil, hər halda indilərdə...amma vəziyyət həsiz dərəcədə qəribədir...Bəli, zəhmət olmasa...Yaxşı, gözləyirəm.../ah çəkib dəstəyi yerinə qoyur/.

Böyük oğul, Kiçik oğul, Böyük qız bir-birlərinə baxıb mənalı-mənalı gülümsünürlər.

Ata: (ciddi) Gülməyin, yaxşı deyil! Siz görürsünüz ki, o çox ciddi bir iş görür!

Böyük oğul: Gülməmək olur ki?! Görmürsən soyğunçulardan danışırsan? Oğru elə bağırır ki...Özün istəməsən də gülməyə məcbursan...

Böyük qız: Mən başa düşürəm ki, o bunu qəsdən eləmir, amma nə deyirsiniz deyir...

Kiçik oğul: (Cavan oğlanı yamsılayır) Bəli, bəli, onlar səkkiz nəfərdir, mən yazıq isə təkəm... Ailə üzvləri gülüşürlər.

Cavan oğlan : (davakarcasına) Qurtarın! Qoçaq olublar mənimçün! Polisin gəlməyinə hələ var. Bu sizinçün axırıncı imkandır, əldən buraxmağı məsləhət görməzdim!

Kiçik qız başını mətbəxdən çıxarır. Ağzı mürəbbəyə bulaşmış.

Nənə: (iradla) Sən deyəsən orda sakitcə üyüdülmüşsən!

Kiçik qız: (ağzını silir, hündürdən elan edir) Bu günkü azuqəmiz: süd-iki şüşə, yumurta-altı dənə, yağ-iki yüz qram, çörək-bir dənə, un-bir torba, çiyələk mürəbbəsi- lap az, bir az zeytun yağı və salat üçün sous...

Kiçik oğul: Şirni ölüsü! Vurmağa nə var?

Kiçik qız: Var...İki şüşə pivə.

Kiçik oğul: Müsibət! Yeni evə köçmək münasibətilə vurmaq lazımdır./əllərini bir-birinə sürtür/
Ana: Qələt eləmə, otur yerində. Hamımız bir yerdə ilk görüşün şərəfinə içəcəyik!

Böyük oğul: Düzünü desək, süfrəmiz çox kasıbdır! Yolun böyründəki istədiyini qəlyanaltıda daha dadlı yemək tapmaq olar.

Ortancılıq qız: Yaxşı, yaxşı, hər şey yaxşıdır. Tezbazar şam hazırlamaq üçün elə bunlar da bəsdir./mətbəxə keçir/

Cavan oğlan : Aha, nəhayət ki, əsil sifətinizi göstərdiniz!Soyğunçusunuz, özü də əməllisindən! İndi polis gələr, onda görüm özünüzü təmizə çıxarmaq üçün nə deyəcəksiniz, hə?

Ata: (yumşaq) Nə vaxt gələrlər, onda da bilərsiniz.

Cavan oğlan : Nə bilərəm?

Böyük qız: Biz nə pis iş tutmuşuq ki, hələ bir özümüzü təmizə də çıxaraq?!

Cavan oğlan : Aaaa, bağışlayın, günahkaram! Hələ bir bunların danışıq tərzinə bax, elə bil mənim evimdə bunların haqqı var. Bir deyir görüm axı sizin nə haqqınız var...

Ana: (çemodanda eşələnməyi buraxıb) Bir qulaq asın, siz ki, tamam təksiniz, düz deyil?

Ortancılıq qız: (mətbəxdən başını çıxarır) Təklilik isə -ən pis şeydir. Ən böyük bədbəxtçilikdir.

Böyük qız: Hə, düzdü, təklildən axmaq şey yoxdu.

Cavan oğlan : Bunun sizə nə dəxli var e?

Ata: Bir dost kimi biz sizi taleyin ixtiyarına buraxa bilmərik, başa düşürsünüz?

Cavan oğlan : Bir dost kimi?

Ata: Bəs necə, əlbəttə. Şəhərlərdə milyonlarla, on milyonlarla adam yaşayır. Onlar hamısı yaddırlar, bir-birlərinə yaddırlar. Hara baxırsan yad görürsən...Axı bu dəhşətdir! İnsanın mütləq dostları olmalıdır, elə dostları ki, çətin anlarda köməyə gəlsinlər, ruhdan düşməyə qoymasınlar...

Nənə: Bəs eşitməmişən deyirlər ki, bir düşmən çoxdur, yüz dostun olsa da azdır?

Kiçik oğul: (atasına) Ata, bircə şüşə...olar?

Cavan oğlan : (demək olar ki, çığırır) Mənə dost-zad lazım deyil! Mənimçün tək də yaxşıdır! Mənə sizin köməyiniz lazım deyil, qanırsız?! Elə belə də özümü pis hiss etmirəm, belə lap əla hiss edirəm! Çatdı?!

Ata: (pərt) Bilirsiniz, belə hallar olur-ruhi xəstələr bir qayda olaraq özlərini normal hesab edirlər...

Cavan oğlan : Necə-necə? Ruhi xəstələr?

Ata: Ah, bağışlayın! Mən elə-belə, müqayisə üçün...

Cavan oğlan : Ruhi xəstələr demiş, mən yox, siz daha çox dəliyə oxşayırsınız...

Ana: (güzgünün qabağında üzünə krem çəkib kosmetikasını təmizləyir) İnsan özü haqqında düzgün mühakimə yürüdə bilmir- bu çoxdan məlumdur.

Böyük qız: (birdən əllərini bir-birinə vurur) Oy, yadıma düşdü, yadıma düşdü! Yadıma düşdü ki, sizə yaraşan qalstukları harda satırdılar! Oranı mütləq sizə göstərəcəm!

Ana: (kəskin) Boş şeylər haqqında az fikirləş, yazşısı budur, get yemək hazırlamağa kömək elə. Hamımız acından birtəhər olmuşuq.

Böyük qız: (burnunu sallayır) Aseton ver, lakımı təmizləyim.

Nənə: Mürəbbəni mən bölürəm, mürəbbəni mən bölürəm!

Cavan oğlan : Siz kimsiz, məni bir başa salın görüm, axı siz kimsiniz?

Kiçik oğul: (duyğusuz, əzbərdən) İnsan üçün ən vacib nədir? Dostluq münasibətləri! Məsələn, cinayətkarlar əsil dost ola bilmirlər.

Böyük oğul: Statistika görə cinayətkarlar arasında adamayovuşmazların faizi çox yüksəkdir.

Ata: Hər halda , hesab edə bilərsiniz ki, bəxtiniz gətirib. Heç narahat olmayın. Hər şeydə bizə bel bağlaya bilərsiniz. İnandırırım sizi, gün gələcək, biz sizə lazım olacağıq və siz bizə hələ minnətdarlıq da edəcəksiniz!

Cavan oğlan : Malınızı az tərifləyin. Arsızlığa bax!

Ata: Neyləmək olar, axı hər-halda siz də insansınız...Demək insan kimi yaşamaq sizin borcunuzdur və buna haqqınız da çatır...

Kiçik oğul gitarada “Qırılmış boyunbağı”nın melodiyasını çalır. Ortancıl qız mətbəxdən çıxır. Yeriyyə-yeriyyə ağ turpun qabığını soyur. Qabıq dolanmış sap kimi arxasınca döşəmənin üstü ilə sürünür.

Ortancıl qız: (oxuyur)

Şəhər, şəhər, şəhər axşamı
Boyunbağının qırılmış sapı,
Ətrafa dağılıb muncuq yığımı
Onları isidən sinələr hanı?
Muncuqlar dağılı, muncuqlar atılı...

5.

Ev sahibəsinin müşaiyəti ilə iki polis qapının ağzında peyda olur. Ev sahibəsi artıq onlara elə bil nə haqdasa məlumat verib,çünki onlar o qədər də narahat görsənmirlər. Düzdür sahibənin mövqeyini ayırd etmək hələ ki, çox çətindir, ola bilsin ki, o Cavan oğlanla pis münasibətdədir, bəlkə də onun otağına girmiş adamlara pulla satılıb, ola bilsin ki, pis vəziyyətdə qalmamaq üçün neytral qalmağa çalışır. Ev sahibəsi Cavan oğlanın qapısını göstərib tez getmək istəyir, amma Baş polis pis-pis gülümsünüb həşərat tutan kimi onun qolundan yapışır. Kiçik polis saatına baxır, sonra içəridə baş verənlərə qulaq kəsilir. Tələsmədən qapının zəngini basır. Zəngi eşidib Cavan oğlan qapı tərəfə elə cumur ki, az qalır Nənə və Ortancıl qızı yıxsın. Qapını taybatay açır, az qalır Kiçik polisi itələsin.

Cavan oğlan : (pörtmüş,həyəcanlı) O-oo, bağışlayın! Ancaq...Görürsünüz də , nə baş verir...Gəlin, gəlin, özünüz baxın. Onlar hələ də burdadır, lap vaxtında gəlmisiniz...Ah, siz tək deyilsiz?/Ev sahibəsini görür/ A-aa, siz də burdasız? Əla! Gəlin, xahiş edirəm, utanmayın...

Polislər və Ev sahibəsi dəhlizə girirlər. Baş polis peşəkar baxışla bütün ailə üzvlərini bir-bir süzür. Ancaq onlarda nə pərtlik, nə də qorxu əlamətləri görsənmir. Əksinə, içəri girənləri ən səmimi, mehriban təbəssümlə qarşılayırlar.

Cavan oğlan :(hirsini güclə boğaraq) Səkkizdilər...Səkkizinci orda-mətbəxdədir...

Kiçik qız dodaqlarını silə-silə mətbəxdən çıxır. Gələ-gələ açıqca nəşə çeynəyir. Nənə ona irad tutmaq istəyir, lakin Ata və Böyük oğul onu dayandırır.

Kiçik qız: Mən burdayam!

Ana: Salamlaş!

Kiçik qız: (uşaq kimi utanaraq) Axşamınız xeyir!

Baş polis: Hm. Hm.../heyrlə, anlamayaraq/ Başa düşmədim, axı qanun pozuntusu nədədir?

Cavan oğlan : (yaxşı eşitmir) Siz nə dediniz?

Baş polis: Qanun pozuntusu. Soruşuram ki, qanun pozuntusu konkret nədədir?

Cavan oğlan : (qəzəblə) Hələ bir soruşmaq da lazımdı? Özünüz ki, görürsünüz-qanun pozuntusu elə bu saat sizin gözünüzün qabağında baş verir!

Ailə üzvləri əvvəlkitək gülümsünürlər. Onlar çox sakit və inamla dururlar. Ancaq polislərin kifayət qədər fəal olmamasından qəzəblənmiş Cavan oğlan bunu görmür.

Baş polis: (bu təbəssümlərdən açıq-aşkar çəşmiş vəziyyətdə qeyd dəftərcəsinə baxır) Demək belə...Bir sözlə, müraciətə əsasən, burda, aydındır ki, mülkiyyət toxunulmazlığı qanununun pozulması göz qabağındadır...qanunsuz evə soxulma...

Cavan oğlan : Bəs nə?! Elə odur!

Baş polis: Əgər elədirsə, bu o deməkdir ki, zərərçəkənin onun evini tərk etmək tələbinə baxmayaraq, qanun pozucuları onun çox aydın tələbinə baxmayaraq...

Cavan oğlan : Bundan da aydın mümkün deyil!

Baş polis: ...ya bu tələbi veclərinə almayaraq, ya da fiziki zor tətbiq edərək...

Cavan oğlan : İndiki vəziyyətdə hesab etmək olar ki, veclərinə almayıblar...

Baş polis: Sizin hər hansı bir sübutunuz varmı?

Cavan oğlan : Sübut?!

Kiçik polis: Qırılmış sümük, yaralar...Elə sübutlar ki, onlara həkim şəhadət verə bilsin...

Cavan oğlan : (acıqlı) Həkim-zad lazım deyil. Məgər görmürsünüz ki, burda nə baş verir? Onlar səkkiz nəfərdir, mənə təkam!

Baş polis: (heç nə anlamayaraq) Səkkiz nəfər bir nəfərə qarşı- özü də bir sınıq da yox! Bu cür , bilirsiniz, zor tətbiq edilməsini sübut etmək çox çətinidir.

Cavan oğlan çəşqin halda susur.

Kiçik polis: (gülümsünən ailə üzvlərini süzür) Məsələn mənim üçün çox qəribədir ki, zərərçəkən bu adamlara niyə belə düşmən münasibət bəsləyir? Hansı səbəblərə görə?

Cavan oğlan : (heyrlə) Necə? Siz hələ mənim özümdən şübhələnirsiniz ?

Baş polis: Məsələ bunda deyil. Sadəcə çox vaxt elə olur ki, adamlar bir-biri ilə yola getmirlər və öz ailə münafişləri ilə başqalarını əziyyətə salırlar.

Cavan oğlan : (qəzəblə) Siz nə danışırınsınız. Onlar mənə tamamilə yad adamlardır!

Ailə üzvləri utancaq və qəmli təbəssümlə bir-birlərinə baxırlar. Polislərə baxıb elə bil onları da özlərinin vəziyyətini başa düşməyə və dərdlərinə şərik çıxmağa çağırırlar, amma əvvəlkitək bir kəlmə də danışmırlar.

Baş polis: (Kiçik polisə) Bunları necə başa düşək?

Kiçik polis: Bilirsiniz nə var: işi mehribançılıqla yoluna qoymaq istəyirsinizsə mən vasitəçiniz ola bilərəm.

Cavan oğlan : Siz niyə mən dediyimə inanmırsınız! Heç bir barışıq haqqında söhbət belə ola bilməz! Bütün bu kompaniyanın mənə heç bir aidiyyəti yoxdur!

Kiçik polis: Ona görə inanmıram ki, sizin bu işinizdən heç cür baş açə bilmirəm.

Baş polis: Bəs onların sizə yad olmasını heç olmasa müəyyən mənada sübut edə bilərsinizmi?

Cavan oğlan : Onlardan soruşun! Onların özündən soruşun!

Ailə üzvləri əvvəlkitək gülümsünürlər. Hətta onların üzündə utanmağa oxşar bir ifadə də var, elə bil polislərin intim ailə mübahisəsində iştirak etmələrindən sıxılırlar.

Baş polis: Bilirsiniz nə var: məsələnin mahiyyəti ümumən mənə aydındır. Bu nəticəyə gəlmək olar ki, elə bir qanun pozuntusu yoxdur və birbaşa ziyan da yetirilməyib...

Cavan oğlan : (qəzəb və hirsdən dili topuq çalır) Yox, buna inanmaq mümkün deyil! Mən...mən söz tapmıram...Bu ziyan deyil , bəs nədir?! Mən sizə...mən...sizi...

Baş polis: Siz bizi, əlbəttə, bağışlayın...Ancaq siz təsadüfən təqib maniyasına tutulmamısınız ki?
Cavan oğlan : (ev sahibəsinə) Sizsə də deyirsiniz ki, mənə tanıyırsınız! Axı mənzil haqqını mən ödəyirəm, başqası yox, özü də vaxtılı-vaxtında! Mənzil də mənim adıma yazılıb...Mətbuatı da həmişə mənim adıma gətirilər...Elə deyil? Bura mənim mənzilimdir. Təkcə mənim ona haqqım çatır- burda heç bir səhv ola bilməz. Düz deyil? Sizdən başqa kim daha dəqiq və düzgün şəhadət verə bilər, kim təsdiq edə bilər?

Ev sahibəsi: (çox böyük çətinliklə) Baxır da indi vəziyyətə...

Cavan oğlan : Bu nə deməkdir?!

Ev sahibəsi: Məndə belədi da- mənzilin haqqını versinlər, qalan şeylərin mənə dəxli yoxdur...

Cavan oğlan : Heç olmasa onu ki, mənzilə mən cavabdehəm, bunusa təsdiq edə bilərsinizmi?

Ev sahibəsi: Danışmaq istəmirdim, amma məcburam...Bu cür evlərdə, bilirsiniz , elə olur ki, biri yaşayır, pulunu isə tamam başqası verir...

Baş polis: İhi, olur, olur, çox olur.

Ev sahibəsi: Məsələn, cavan tənha qızlar...

Bu sözləri eşidib Ata və Böyük oğul hərəkətə gəlirlər, lakin bir-birlərini saxlayıb daha böyük mehribançılıqla gülümsəməyə başlayırlar. Elə bu vaxt Nənə stolun siyirməsində eşələnməyə başlayır.

Baş polis: Belə...aydıdır, aydıdır.

Ev sahibəsi: Məsələn belə də olur ki, mənzil haqqını poçtla göndərirlər, heç adlarını da yazmırlar...

Cavan oğlan : (qəzəblə) Axı mən...mən...Axı müqavilədə mənim imzam var....Mənim imzam...

Baş polis: Yaxşı-yaxşı, çox həyəcanlanmayın. Mən vəziyyəti tam başa düşdüm, ancaq indiki vəziyyətdə rəisə məlumat vermək üçün gözə dəyəsi bir ziyan yoxdur, üzə çıxarılmayıb. Məsələ də qurtardı.

Kiçik polis: Bir də, zəhmət olmasa ailə söz-söhbətini çalışın özünüz yola qoyasınız. Polisdə iş başdan aşır, adam da çatışmır.

Cavan oğlan : Axı niyə başa düşürsünüz ki, onlar mənə tamamilə yad adamlardır!?

Baş polis: Di yaxşı, bədsir. Nəsə konkret qanun pozuntusu olar, ya birbaşa ziyan yetirsələr – buyurun, çəkinmədən bizə müraciət edə bilərsiniz/ailə üzvlərinə elə nəzər salır ki, guya hər şeyi başa düşür/. Protokol tərtib etməyəcəyik, çünki yazmağa elə bir şey yoxdur...Di, bizi bağışlayın!

Ana: (əl-ayağa düşür) Hara gedirsiniz? Bir stəkan çaysa için!

Baş polis: Eybi yox, eybi yox, narahat olmayın.

Cavan oğlan : (tam özünü itirmiş) Bu necə olur...Dayanın..Nəsə çox axmaq bir şey çıxır...Axı mən...mən ki...Axı bu axmaqlıqdır....

Polislər və Ev sahibəsi Cavan oğlana fikir verməyərək mənzildən çıxırlar.

6.

Ata: (mehriban, canı yanaraq) Hə, dost, həyatın məntiqi belədir...

Böyük oğul: Fakt föz qabağındadır...

Nənə: Belə yerdə deyirlər də, kor-kor, gör-gör!

Ortancılq qız: Ancaq deyəsən o əməlli-başlı sarsılıb. Hələ də özünə gələ bilmir...

Ana: Heç nə olmaz, bir neçə dəfə belə şeylərdən keçməyin xeyri var.

Kiçik qız: Amma mən başa düşə bilmirəm- lap bap-balaca uşaqlar da bilir ki, dost səni tək qoyanda heç kefin olmur...

Kiçik oğul: Yaxşının görəni, yəqin o bir az başdan xarabdır...Sözdə qoçaqdı, işə gələndə isə...

- Ortancılıq qız: (turpun qabığını boyunbağı kimi boynuna dolayır) Mən çox istərdim ki, siz tezliklə hər şeyi başa düşəsiniz...Təklidən dəhşətli heç nə ola bilməz və bizimlə bir yerdə olmaq böyük bir xoşbəxtlikdir.
- Cavan oğlan : (birdən gözlərini qaldırır ona baxır) Bədi mənə ağıl öyrətdiniz!
- Ata: (elə bil heç kimə müraciət etməyərək) O sizi incitsə də, lap hirsəndirsə də dözüün və bir daha dözüün! Xəstəni sağaltmağın bir üsulu var- o da onunla mehriban davranmaq.
- Ortancılıq qız:Sizə bir stəkan su verim?
- Cavan oğlan : (qəti) Əl çəkin məndən! Arxayın olun-hamınızı burdan rədd edəcəyəm! Heç şübhəniz olmasın! Bəlkə elə bilirsiniz ki, mən bu təhqirlərə dözəcəyəm?
- Ortancılıq qız: (boynuna doladığı qabığın uclarını qaldırır) Sapı qırılmış boyunbağı öz-özünə bütöv ola bilməz! Siz niyə bizim səmimiyyətimizə inanmırsınız?!
- Böyük qız: Siz Allah, nə mehribandılar!
- Ortancılıq qız: (danışqı tərzini kəskin dəyişir) Təkcə sən ilişmə! İlişmə!
- Ata: Qızlar, qızlar, mübahisəyə, dostluğun pozulmasına görə cərimə düşür!
- Nənə: (hələ də stolun siyirməsində eşələnir) Səbr eləyən murada yetər. Heç çığır-bağır salmağa bir səbəb də yoxdur...
- Ortancılıq qız: (Kiçik qıza) Hə, di getdik, yemək hazırlamağa kömək edərsən..
- Nənə: (ciddi) Amma bax, əlini heç nəyə vurma ha, yoxsa...
- Kiçik qız gülməli tərzdə dilini göstərir və Ortancıl qızla bir yerdə gedir.
- Cavan oğlan : (birdən Nənənin özünü qəribə aparmasına fikir verir) Siz burda nə ilə məşğulsuz?
- Nənə: Mən...e-e-ee...siqaret...
- Cavan oğlan : Bədi başqasının stolunda oğru kimi eşələndiniz!
- Nənə: (qeyri-təbii heyrətlə) Oğru kimi?
- Ata: Aydın məsələdir ki, burda heç bir oğurluqdan söhbət belə gedə bilməz. Gəlin bundan sonra bu cür ifadələr işlətməkdən özümüzü saxlayaq ki, öz doğmalarımızın mənəviyyatını şübhə altına qoymayaq!
- Böyük oğul: Təklif edirəm ki, çoxluğun rəyinə əsasən təhqiramiz sözlərə görə cərimə təyin edək!
- Ata: Gözəl təklifdir! Bax bu mənim ürəyimcədir. Söhbət mənəviyyatdan gedirsə ən ağır cəza da yüngül sayılmalıdır.
- Nənə: (siqaret axtarışını daha böyük ciddi-cəhdlə davam etdirir) Oğurluğun bura nə dəxli var? Axı siqaret nədir? Kim onu çəkir-çəksin, axırda tüstüdən başqa heç nə qalmayacaq!
- Cavan oğlan : Sizə demirəm bədir mənim stolumda eşələndiniz?!
- Nənəyə mane olmaq üçün Cavan oğlan bir addım qabağa atır, Böyük oğul dərhal ona badalaq vurur. Cavan oğlan döşəmənin üstünə sərilir.
- Böyük oğul: O-ho-ho-ho, üzr istəyirəm!
- Bütün ailə üzvləri dərhal Cavan oğlana köməyə cumurlar, onu qaldırırlar, paltarının tozunu çırpırlar, belini ovxalayırırlar və ümumiyyətlə onun qayğısını çəkirlər.
- Böyük qız: Nə oldu, bir şey olmadı ki?
- Ana: Bir yerin əzilmədi ki?
- Nənə: heç haran ağrımır?
- Ata: Qolun-başın salamatdımı?
- Cavan oğlan : (onları itləyir, əllərindən çıxır) Əl çəkin məndən!
- Böyük oğul: (özünü təmizə çıxarmağa çalışır) Məni bağışlayın! Bilirsiniz, mən qorxdum ki, siz bu vəziyyətdə zorakı hərəkətlərə yol verə bilərsiniz.
- Cavan oğlan : Bəs sən özün? Sənin hərəkətin zorakılıq deyil?
- Böyük oğul: Heç də yox. Əksinə, zorakılığın qarşısının alınmasıdır.
- Kiçik oğul: (canlı) Yox, yox, belə olmaz! Provokasiyaya getmək olmaz. Onda hesab elə ki, davanı sən başlamısan. Cərimə ver, qardaşım, yoxsa əvəzini istəyirsən?
- Böyük oğul: (sönük) Sən ki, bilirsən-cibimdə siçanlar oynadır.

Böyük qız: Turalım ki, əvəzini verdi, elə bilirsən özü-özünə badalaq vurmaq asandı?

Kiçik oğul: Ölürsən başqalarına ağıl verməkdən ötrü! Yaxşısı budur lakı dırnaqdan necə təmizləmək haqqında fikirləş. Gözlə , birdən dırnaqların özünü silərsən!/Cavan oğlana/ Bilirsən nə var, indi də sən gəl mənim qardaşıma badalaq vur. Oldumu?

Cavan oğlan : Bu nə axmaq söhbətdir?!

Kiçik oğul: Onda deyəsən mən sənə əvəzinə əziyyət çəkməli olacağam...

Durur və var gücü ilə Böyük oğula badalaq vurur. O zarılı ilə yığılır. Kiçik oğul onu qaldırır və yenidən yığılır. Bu üç dəfə təkrar olunur.

Cavan oğlan : (dözməyərək) Yaxşı, bəsdir!

Ana: (rahat nəfəs alaraq) Allaha şükür , bağışladı!

Böyük oğul: (ağrıdan üzü əyilib, belini ovxalayır) Çox sağ olun, minnətdaram .

Kiçik oğul: O-hoho-ho, tərlədin ki! eybi yoxdur, əvəzində kefliliyin getdi!

Nənə: (gözlənilmədən) Tapdım! /əlində bir qutu siqaret var/

Cavan oğlan yerindən tərpənmək istəyir, amma badalağı yadına salıb yerində donub qalır.

Ata: (açıq-aşkar narazılıqla) Anam, siz həddən artıq sırtıqlıq edirsiniz!/siqaretləri əlindən alır/

Cavan oğlan :And olsun , lap oğru pişik imiş ki! /əllərini uzadır, gözləyir ki, siqaretlərini qaytaracaqlar/

Ata: (Cavan oğlanın sözlərindən elə bil dəhşətə gələrək) Necə dediniz? Bax elə indi, bu dəqiqə...

Cavan oğlan susur.

Nənə: O dedi: “oğru pişik”...

Ata: Oğru pişik?!

Böyük oğul: Cərimə nömrə bir!

Ata: (açıq-aşkar narazılıqla, çətinlik çəkərək) heç bilmirəm, bu pis əməl hardan çıxdı? Bəlkə də sizə elə gələcək ki, biz qayda-qanuna çox ciddi fikir veririk, ancaq birgə yaşayışın yaxşı keçməsinə çalışırıqsa...

Böyük oğul: O nə deməkdir, qanun hamı üçün qanundur...

Böyük qız: (üzünü massaj eləməyə başlayır) Bir dəqiqə...Niyə onun sözlərini ancaq pis mənada başa düşürsüz?

Nənə: (hirsli) Yenə hamının əksinə gedir! Bu qız lap xarab olub!

Böyük qız: (ona fikir verməyərək) Öz aramızdır, pişik çox mehriban heyvandır. Mən ölürəm pişikdən ötrü. O çox alicənab canlıdır.

Böyük oğul: Bə yaxşı, adi pişiklə oğru pişiyin arasında heç bir fərq yoxdu?

Böyük qız: Adi oğru ilə oğru pişiyin arasında da böyük fərq var axı!

Nənə: (özündən çıxmış) Sənə dediyindən belə çıxır ki, mən pişiyəm?!

Böyük qız: Nənə, siz deyəsən özünüz haqqında çox yüksək fikirdəsiniz axı!

Nənə: Bəs o dedi axı...Bax o! O! Açıqca dedi-oğru pişik!

Böyük qız: Yəqin kompliment demək istəyirmiş.

Ata: Dayan, dayan...Məsələ vurğunun hansına vurulmasındadır-pişiyəmi, oğruya, bundan asılı olaraq mənə fərqi hədsiz dərəcədə dəyişir. Bir sözlə- o oğruya oxşayan pişiyimi, yoxsa pişiyə oxşayan oğrunumu nəzərdə tutub, bu maraqlıdır.

Nənə: Mən də sizə deyirəm ki, mən pişik deyiləm!

Kiçik oğul: Niyə ki, onda düz çıxır da...əgər nənə pişikdirsə, onda biz də pişik balalarıyıq..

Ata: Hə, deməli, söz bu mənədədir, pişiyə oxşayan oğru...Məntiqlə belə çıxır...

Böyük oğul: Nə cür fırlanmış da axırda yenə cərimə çıxır!

Böyük qız: (arxasını yerə vermir) Nəyə görə ki? Söhbət ki, adi oğrudan yox, pişiyə oxşayan oğrudan gedir...

Böyük oğul: Nə olsun eee, oğru sözü deyilib? Deyilib! Sadəcə olaraq yanında da bir oxşatma olub, vəssalam....

Nənə: (demək olar ki, zarıyır) Mən oğru deyiləm!

Böyük qız: Nə? Sənin dediyindən belə çıxır ki, oxşatmanın məsələyə dəxli yoxdur? Hə? Xeyir xəbər olasan! Birinci dəfədir ki, eşidirəm! Demək, sənə, böyük balıqla balaca balıq eyni şeydir? Göyün üzü təmizdir, ya buludludur, maşın təzədir, ya sınıq-salxaqdır, burnu fırtıqlı uşaqdır, ya qoca kişidir, adam şəndir, ya qəmli- dəxli yoxdur hə? Hamısı bir şeydir? Onda belə çıxır ki, əşyası oğurlananla əşyanı oğurlayan arasında da fərq qoymaq lazım deyil. Çox maraqlı məntiqdir! Hələ beləsini eşitməmişdim!

Kiçik oğul: Bacım səni yerində oturdumu, hə?

Böyük oğul: (saymazyana) Axmaq arvad məntiqidir!

Böyük qız: (öcəşir) Pişik-əla heyvandır!

Ana: (laqeyd) Pişikdən zəhləm gedir.

Cavan oğlan : (hövsələsi daralmış) Bəsdirin də, siz allah! Alın , bu da on manat, əl çəkin məndən! Axmaqlığa bax!/cibində eşələnir/

Böyük qız: (mütəəssir) Aaaa, siz cərimə verməyə razısınız?...Mən də özümü öldürüb sizin tərəfinizi saxlayıram!

Ata: (yadına düşmüş kimi) Doğrudan aaa...Əgər siz özünüz bu qərara gəldinizsə...Düzdür, biz hələ qəti qərara gəlməmişik...İşə bax, hər şey birdən-birə necə qəlizləşdi...

Cavan oğlan : Əşi, nə qəlizliyi var ki.../ciblərini axtarır/

Ata: Yox , belə olmaz, hələ ki, fikirlər bir-biri ilə üst-üstə düşür.

Böyük qız: Atam tamamilə haqlıdır. Siz də tək deyilsiniz-sizin də müttəfiqiniz var. Qoy nə istəyirlər desinlər, amma pişik-əla, gözəl heyvandır!

Ana: Amma mən pişikləri sevmirəm ki, sevmirəm!

Nənə: Mən də sizə deyirəm ki, mən pişik deyiləm!

Ata: Bax, görürsünüz...

Cavan oğlan : Eeeeh, nə dəxli var e! Dedim ki, cəriməni verirəm da!

Ata: Ancaq, bilirsinizmi, hər bir adamın fikrinə hörmət etmək lazımdır. Bu birgə həyatın əsas prinsiplərindən biridir.

Cavan oğlan : (xüsusi kinayə ilə) Nə danışırırsınız? Nə gözəl, nə gözəl sözlərdir! Çalışaram yadımda saxlayım!/hələ də ciblərində heç nə tapa bilmir, artıq müəyyən əsəbilik əlamətləri görsənir, asılıqandan pencəyini götürür, ciblərinə baxır/

Ata: (ailə üzvlərinə müraciət edir) Hə nə oldu, dostlar? Bəlkə bu məsələni qurtaraq? Əgər şəxsən mənim fikrimi bilmək istəsəniz...Bilirsinizmi, ümumiyyətlə pişiklər növünə aid olan hevanlar...məsələn onları turalım ki, itlərlə müqayisə etsək...

Böyük qız: Burda müqayisəlik heç bir şey yoxdur!

Kiçik oğul: heç kim ki, oğru it demir?!

Böyük qız: Ona görə ki, itlər axmaq olurlar.

Böyük oğul: Yox daaa, bunu özlərindən çıxarıblar.

Böyük qız: Sən hardan bilirsən?

Böyük oğul: Polis itləri var? Var! Amma, heç eşitməmişəm ki, polis pişikləri olsun.

Böyük qız: Gəl bir eşit də! Ona görə ki, pişiklər itlərdən daha nəcibdirlər.

Ana: Müqayisə eləməkdə, elə mən də deyim da, pişiklər tənəbəl olurlar.

Kiçik oğul: Yox bu zəif dəlil oldu...Çalışqanlıq böyük hünər deyil!

Böyük qız: Bəs mən nə deyirəm?!

Kiçik oğul: Şəxsən mənim it daha çox xoşuma gəlir.

Böyük qız: Aydın məsələdir,xasiyyətiniz də bir-birinizə uyğun gəlir.Düz deyirlər ki, it hürər, karvan keçər...İt günü...İt xılı...

Kiçik oğul: Elə pişik haqqında da az deyil- gəzəyən pişik, didik pişik, mıroy pişik...

Böyük oğul: Qarışdırdız aləmi-kim lehinədi, kim əleyhinədi...Bilirsən nə var, ata, gəl bu işi birdəfəlik qurtaraq, səs çoxluğuyla həll edək getsin!

Cavan oğlan : (hələ də pulunu axtarır) Bəsdirin, eşidirsiz! Bu lənətə gəlmiş çoxluğu tullayın bir tərəfə!

Böyük oğul: İş ki, belə gətirdi, inanmıram əvvəl-axır yemək süfrəsinin arxasında otura bilək...

Ortancılq qız: (əlində tava mətbəxdən çıxır) Bağışlayın ki, sizi gözlətməli oldum.İndi hər şey hazır olar, bir dəqiqə də dözdün...Bacım, kömək elə yeməyi qablara çəkək...

Cavan oğlan : (axtarışını dayandırır, var-gücü ilə) Nə? Yemək?...Aaaa,yooox! Qoymaram! Sən bir həyasızlığa bax! Onu bilin ki, qoymaram yemək yeyəsiniz, dəqiq bilin. Başa düşdüz? / Ortancılq qıza/ Eşidirsiz? Siz! Bu dəqiqə bişirdiyinizin hamısını zibil yeşiyinə, ya da hara istəyirsiniz tökün, aydındır?

Ortancılq qız: (geri çəkilərək) Hə? Axı bu...heyif deyilmi?!

Ata: (tavaya baxır) Hm...Əla iyi var!

Böyük oğul: Yemək o zaman dadlı olur ki, onu hamılıqla yeyəsən. Tək yeyəndə heç dadı olmur. Ciddi deyirəm, şəxsi təcrübəmdən bilirəm.

Cavan oğlan : Üzr istəyirəm, bəzi adamlar təkləkdə yeməyi xoşlayır.

Böyük oğul: Sizin vəziyyətinizi başa düşürəm, siz istəyirsiniz ki, sözlünüzün üstündə durasız, ancaq onunla belə...

Bu söhbət ərzində Ortancıl qız aradan çıxır.

Böyük qız: (nəhayət durur və mətbəx tərəfə gedir) Bacım kulinariya kurslarını bitirib .

Nənə: Mürəbbəni mən bölürəm,mürəbbəni mən bölürəm!

Böyük qız: Bir görədiniz o necə plov bişirir. Barmaqlarınızı yalayardınız!/çıxır/.

Kiçik oğul: (əsnəməyini zorla saxlayaraq) Mənə qalsa , mən yeməkdən çox yatmaq istəyirəm. İçkidən hələ də başım çatlayır.

Nənə: Mən isə əksinə- bir şey yeməsəm, öldür mənə yatammaram.

Cavan oğlan : (qeyri-təbii sakitliklə) Demək belə oldu, hə? Onda nə qədər istəsəniz yuxusuz qala bilərsiniz- lap bir il, on il...Siz burda yemək yeməyəcəksiniz, çünki bunu mən qoymayacağam. Görərsiniz, mən sizi yalandan qorxutmuram...bir tikə çörək də qoymaram yeyəsiniz.

Nənə: Sən canın?! Niyə ki?

Böyük oğul: (lağla) Nədir, sehrbazsınız?

Cavan oğlan : (mətbəx tərəfə gedir) Baxın da , sonra məndən küsməyin!

Ana: (rahat, mətbəx tərəfə) Qızlar, hər şeyi yığışdırdınız? Nədi o...ziyanlı şeyləri?

Ortancıl qızın səsi: (mətbəxdən) Əlbəttə. Hər şey etibarlı yerdədir-qab yumaq üçün toz, tarakan dərmanı, bir də siçan dərmanı...

Kiçik oğul: (hündürdən) Sabunla yuyucu tozu da aradan çıxardın.

Ortancıl qızın səsi: Bilirəm!

Cavan oğlan çəşmiş halda mətbəxin girəcəyində dayanır.

Böyük oğul: Düz tapmışıq, o deyəsən yeməyə dərman ya da pasta tökmək istəyirmiş.

Kiçik oğul: (Cavan oğlana) Yəqin yeməyin üstünə sabun köpüyü fisqirtmaq istəyirdiniz, eləmi?

Ata: (elə bil təsəlli verir) Xoşbəxtlikdənmi, ya bədbəxtlikdənmi, demək olar ki, həmişə adamların ağına eyni fikir gəlir.

Kiçik oğul: (yazıq-yazıq, gözünü tavana dikərək) Köpük...Nə pivə içərdim!

Ana bəzək-düzəyini qurtarır,əməl-salahını yerinə qoyur, ətrafa nəzər yetirir və birdən parikini çıxarır, üfürür, ciddi-cəhdlə çırpır və yenə də geyinir.

Ana: (yalançı təbəssümlə Cavan oğlana) Utanmaqdan keçib-axı biz artıq yad deyilik.../birdən intonasiyasını dəyişir/ Hə, yaxşı, bütün bunlar çox gözəl, amma cərimənin axırı nə oldu?

Ata: (çətinlik çəkir) Başa düşürsən, işə düşmüşük, işi səs çoxluğu ilə həll etmək olmaz, çünki əsas maraqlı şəxs bu qərarla deyəsən razı deyil.

Cavan oğlan : (gözlənilmədən daha böyük ciddi-cəhdlə ciblərini axtarmağa başlayır, hətta şalvarının balaqlarına da baxır) Narahat olmayın, cəriməni sizə ödəyərəm...Sizin minnətiniz mənə lazım deyil. On manatdan ötrü alçalmaq?! Heç vaxt! Mən ödəcəyəm, ancaq ona görə yox ki, özümü günahkar hesab edirəm. Sadəcə olaraq bu mübahisə o qədər axmaqdır ki, sizə etiraz eləməyə də iyrənirəm!

Cavan oğlanın fasiləsiz nəsə axtarması nəhayət ki, ailə üzvlərinin də diqqətini cəlb edir. Gözlənilmədən Cavan oğlan axtarıqlarını dayandırır- ola bilsin o başa düşür ki, axtarmaq mənasızdır.

Cavan oğlan : Lənət şeytana, çox qərībədir!

Ana: Pul kisəsi axtarırsınız? Yoxsa pulunuzu eləcə cibinizə qoymuşdunuz?

Cavan oğlan : Mən onu aylıq biletun içinə qoymuşdum...O isə deyəsən pul kisəsinin içində idi. Heç cür ağılıma yerləşdirə bilmirəm...

O saat bütün nəzərlər əvvəlcədən danışılmış kimi Böyük oğula dikilir. O sakitcə bu baxışlara dözüür. Pauza.

Böyük oğul: Hə, nədi? Elə bilirsiniz mən eləmişəm? Mənlik deyil!

Kiçik oğul: (barmağını qarmaq kimi qatlayır) Boynuna al, qardaşım, sənin işindir?

Böyük oğul: (heç bir şey başa düşməyən görkəmlə) Nədən danışırırsız e, heç nə başa düşürəm...

Ata: (təşvişlə) Ola bilməz...Ola bilməz ki, sən buna cürət edəsən. Belə vacib dəqiqələrdə hər şeydən əvvəl bir-birinə hörmət və inam bəsləməlisiniz...

Kiçik oğul: Nə deyirsiniz deyirəm, amma keçmişdə belə qələtləri çox eləyib...

Böyük oğul: Yum ağızımı, utanıb ölmür...

Bacılar mətbəxdən başlarını çıxarıb diqqətlə baş verənləri izləyirlər.

Kiçik oğul: Nə olub ki? Bir qələtdi cavanlığında eləyib. Kimin başına gəlməyib ki?

Böyük oğul: Axı mən dedim ki, başımı birdəfəlik buraxmışam!

Ana: Xahiş eləyirəm, ananın gözlərinin işinə bax...Bax görüm, yaxşı-yaxşı bax!

Böyük oğul: Qulaq asın, mən ki, keçmişimlə birdəfəlik qurtarmışam və ailəmə qayıtmışam. Bir-birinə etibar eləməkdən gözəl şey yoxdur! Bir-birlərinə inanan adamlarla yaşamaq böyük xoşbəxtlikdir. Mən o qorxulu dünyadan qayıtmışam. Orda hamı bir-birinə düşmən idi. Hər şeyi anlamışam, başıma hər iş gəlib...İndi mənə olan inamı qıra bilərəmmi? Utanmırsınız belə fikirlərə düşürsünüz?! İndi mənim həyərda yeganə istəyim- sizinlə bir yerdə olmaqdır, əl-ələ verib həyatda birgə addımlamaqdır!

Nənə: (bu sözlərdən heç kövrəlməyib) Yaxşı, yaxşı, zəhmət olmasa belə sözlərlə bizi kövrəltməyə çalışma!

Böyük oğul: Amma mən ciddi deyirəm.

Kiçik oğul: Mən də deyirəm bunun nə yaxşı həmişə siqaret almağa pulu olur!

Ana: (qəti) Bu dəqiqə pulları bəri ver! /əlini uzadır/

Cavan oğlan qərībə səs çıxarıb Böyük oğulun üstünə atılır ki, pulunu onun əlindən alsın. Böyük oğul tez onu hardasa gizlədir.

Cavan oğlan : (güclü həyəcanla Böyük oğulun ciblərini axtarır) Bu saat ver, eşidirsən!

Böyük oğul: (iki əlini də qaldıraraq ilan kimi qıvrılır) Oy, qıdıqlama!

Ana: (duyğu ilə) Qulaq as, sən ki, bilirsən, kassanı mən idarə edirəm.

Böyük oğul: (Cavan oğlana) Təslim, təslim! Bir öz şalvarının sağ cibinə bax.

Cavan oğlan (əlini inamsız cibinə salır və heyrət içində pul kisəsini çıxarır) Özüdür ki, var...mənim biletim!

Kiçik qız: (sevinclə əllərini bir-birinə vurur) Uy da, lap elə bil sehrbazdı!

Ortancılq qız: (ona, ciddi) Sevinməli bir şey yoxdur! Ayıbdır.

Ana: (Böyük oğula, qəzəblə) Bilirsən nə var , əzizim...Yəqin ki, ailəni də yaddan çıxarmamısan- valideynlərini, qardaşını, bacılarını, hə?

- Cavan oğlan : (pul kisəsini başı üstündə tutur, silkələyir) Yoxdu...bircə manat da yoxdu...boşdu.
/söz tapa bilmir, nifrətlə Böyük oğula baxır/
Böyük oğul: (ləzzətlə) Özünü proletar sayan bu yolu da keçməlidir...
Ana: Dözmərəm! Dözmərəm ki, başqasının malının qanunsuz dalına keçsinlər! Qoymaram oğru pişiklik eləyəsiz!
Nənə: Yenə oğru pişik?
Ana: (Cavan oğlana) Orda nə qədər pul var idi?
Cavan oğlan :Mən hardan bilirəm!
Ana: (Ataya) Sən niyə susursan? Nəsə eləmək lazımdır! Bu cür hərəkəti cəzasız qoymaq olmaz.
Başqaları ondan nə görüb-götürərlər?!
- Ata: Əlbəttə, əlbəttə, pis nümunədir. Ancaq heç cür başa düşə bilmirəm. Onsuz da işin üstü açılıb, daha öz günahını artırmaq nəyə lazım? Niyə pulu gizlədirsən, doğmalarını aldadırsan? Vallah, heç cür başa düşə bilmirəm...Heç səndən gözləməzdim.
- Ana: Yalvarıram, anana daha böyük dərd vermə...
Böyük oğul: (qayğısız) Bax siz hamınız məni günahlandırırırsınız, anam, bir özünüz fikirləşin, yəni siz o qədər arxayın idiniz ki, dilə tutmaqla bu tiptən pulları qopara biləcəydiniz?
Ana: O nə sözdür! Qoparmaq yox, saxlamağa götürmək!
Böyük oğul: (Cavan oğlana) Bir qulaq asın! Siz öz pullarınızı anamızın ixtiyarına verməyə razı olardınız mı? Hə?
Cavan oğlan : Mənim pullarımı? Aydın məsələdir ki, yox!
Böyük oğul: Amma biz belə razılığa gəlmişik ki, xəzinədar vəzifəsini anamız icra edir!
Ata: Eh, cavanlar, cavanlar! Pul – dostlar arasında mübahisələrin birinci səbəbidir...
Cavan oğlan : (yenə özündən çıxır) Mən sizin dostunuz-zadınız deyiləm! Bir də məni “dost” adlandırmayın, bundan ötrü sizin heç bir əsasınız yoxdur...O ki, qaldı mənim puluma yiyəlik eləməyə...Sizin sözlərinizdən ürəyim bulanır...Qulaq asmağa da iyrənirəm...
Böyük oğul: (hamıya) Bax görürsünüz, özünüz şahidi oldunuz. Belə-belə işlər...O doğrudan da başqalarından heç fərqlənmirmiş. Ən adi adamlar kimi pullarından bərk-bərk yapışıb buraxmaq istəmir. Demək düzgün münasibət burda işə keçmir. Özü də mən çox şübhə eləyirəm ki, əgər mən öz bacarığımı işə salmasaydım onun pulları qayda-qanunla anamın xəzinəsinə keçərdi.
Ata: Amma bu o demək deyil ki, pulun hamısını özünə götürəsən.
Böyük qız: Elə onu denən! Sən həmişə işi öz xeyrinə fırlatmağı bacarırsan. Kəf gəlməyin də ki, ustasısan!
Ana: Ancaq özü üçün xeyir güdmək- pis və xarab olmuş xislətin ilk əlamətidir...Ah, ürəyim ağrıyır!
Kiçik oğul: (Böyük oğulun qulağına pıçıldayır) İstəyirsən, sənın tərəfinə keçim? Kömək eləsəm iyirimi faizi mənimdir.
Böyük oğul: Sən deyəsən məni hələ yaxşı tanımırsan!
Ortancılq qız: (çəkingən) Ana, ata, bəs yemək yemirik?
Nənə: Mürəbbəni mən bölürəm , mürəbbəni mən bölürəm!
Cavan oğlan : (birdən qızışaraq) Yenə yemək? Bu mərəkənin içində yemək olar? Yaxşı, qulaq asın, bu işin ziyançəkəni mənəm. Bu saat mənim pullarımı qaytarın. Hələ bir mübahisə də edirlər kim mənim pullarıma yiyəlik eləməlidir-biri, yoxsa hamısı! Bu barədə söhbət belə gedə bilməz ! / birdən elə bil ağına nəsə gəlir/ Hə...öz aramızdır, vəziyyət ki, kökündən dəyişib. Bu sən tərəfdən böyük bir səhvdir! Sənın köməkliyilə mən oğurluq haqqında əsil ərizə verə bilərəm! Cinayət tərkibi də xırda oğurluqdur. Mən də zərərçəkənəm. Hər şey dəqiqdir, heç qohumların da bunu inkar

etmir. Hə..nə oldu, bəlkə mənim pullarımı özümə qaytarasan? Yoxsa yenə polisın nömrəsini yığım?

Ata: Hm, düz deyir...Deyəsən bu dəfə əsaslı danışır. Yaranmış vəziyyətdə sənin hərəkətin xırda oğurluqdan başqa bir şey deyil, vəssalam.

Ana: (ah çəkərək) Hə, sən çox dəhşətli bir iş görmüsən!

Ata: Baltanı düz kökündən vurmusan. Sevgi prinsipini bütün dünyada ancaq o zaman yaymaq olar ki, özümüz bu sevginin nümunəsi olaq .

Ortancılıq qız: (daha dözə bilmir) Qardaş, niyə susursan? Axı sən də fikrində nəşə var axı? Di yaxşı, bədi gülümsədin, bir danış da !

Kiçik oğul: Doğrudan ha, iş qəlizləşməyə başlayır, gülümsəməklə canını qurtara bilməyəcəksən! Hə, qardaşım?

Cavan oğlan : Aha! “Sevgi” firmasının nümayəndələri, deyəsən quzu maskası yavaş-yavaş üzünüzdən sürüşməyə başlayır?!

Böyük qız: (var qüvvəsi ilə) Mən etiraz edirəm! Yenə yır-yığış, yenə köçhaköç. Yox, istəmirəm, bəsdir! Yoxsa sən elə fikirləşirsən ki, nə istəsən eləyə bilərsən?!

Kiçik qız: (sakitcə) Küçədə elə soyuqdur ki...külək əsir...

Nənə: Bilmirəm, hansı şeytan bunun ürəyinə girib!?

Böyük oğul: (gözlənilmədən onun sifəti ciddi-qorxulu ifadə alır) Ancaq özünüzü fikirləşirsiniz...

Ana: Aman Allah, sırtıqlığa bax! Oğru! Julik!

Böyük oğul: Anam, bir özünüz fikirləşin, sevginin qayəsi nədir? Mənimki-sənindir, səninki-mənimdir! Siz isə bunu oğurluq, soyğunçuluq adlandırırırsınız. Deyəsən həddinizi aşırırsınız axı!

Ata: Yox, yox, nə danışırısan?...Mən başa düşürəm, mən səni çox gözəl başa düşürəm...

Böyük qız: Ata, siz başa düşsəniz də əziyyəti hamımız çəkirik axı.

Böyük oğul: Özün heç nə bacarmırsan, ona görə də qəsdən aranı qarışdırırsan.

Ata: (az qala yerindən qopan Böyük qızı him-cimlə sakitləşdirir) Bilirsənmi, bilirsənmi, dostum mənim, qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün həqiqətən müxtəlif vasitələrdən istifadə etmək olar, aydındır ki, müəyyən həddə qədər...Ancaq ən əsası bu hərəkəti hansı məqsədlə etməyindir. İdeal məhəbbət ki, deyirsən, bu əlbəttə çox yaxşıdır, ancaq miqdarında. Məsələn bu cür qoyanda o çox mücərrəd xarakter alır, sənə elə deyil? Bilirsiniz nə var- gəlin bir yerdə fikirləşək: Əvvəl-axır bizim son məqsədimiz nədir...

Böyük oğul: Siz heç bilirsiniz bu söhbət əsnasında məni neçə dəfə təhqir etmişiniz?

Ata: Təhqir etmişik? Sən də üstünə qoyma da! Heyif ki, bizim sözlərimizi bu cür qəbul edirsən...Mənim istəyim sənin düz yola qayıtmağındır, vəssalam...

Böyük oğul: Mən deyirəm, amma heyretlənməyin.Əlli üç dəfə!

Kiçik oğul: Əlli üç? Gör bir necə dəqiq hesablayıb!

Böyük oğul: Artırıb-zad eləməmişəm. Düppələm-düz saymışam.

Böyük qız: Yekəbaşsan da! İşin-gücün yoxdur.

Böyük oğul: Oddaha...Əlli dörd!

Ana: Eşşək boyda adam ailəsinə bu qədər narahatlıq verəndə təbiidir ki, onu söyərlər-yüz dəfə, min dəfə!

Böyük oğul: Əlli beş!

Kiçik oğul: (artıq nəyisə başa düşməyə başlayır) Aaaa, mən də deyirəm bunun fikri nədir.

Böyük oğul: İndi icazə verin mən soruşum: o dediyiniz , yaralara məlhəm edən, hər bir dərдин dərmanı olan məqsəd nədir elə?

Ana: (çemodandan çıxardığı yekə pul kisəsini yuxarı qaldırır) Nə istəyirsən deyə bilərsən, amma bizim ümumi kassamız bu çantadadır!

Böyük oğul: O! (özünü elə göstərir ki, guya çantaya baxır) Oho, anam, çantan ağızına qədər pulla doludur ki!

Ana: (diksinir, pul kisəsinə baxır) Oy, bu nədir?! (çaşmış halda kağız və xırda pullar çıxarır)
Bu...bu...həmin pullardır! Tfu, mərət!../qeyri-təbii gülür)

Dərhal hamının sifəti yumşalır.

Kiçik oğul: Bax buna deyərlər ki, hamıya atdı!

Böyük qız: Daha sözüm yoxdur-böyük ustalıqdır! Hələ beləsinə görməmişdim!

Ata: Biz hamımız günahkariq sənə qarşında...

Ortancılıq qız: Şükür! /hamını süzür/ Demək doğrudan da bizim aramızda fırıldaqçı yoxdur.

Kiçik qız: Gərək mən də öyrənəm! /barmaqlarını oynadır, elə bil məşq edir/

Ana: Möcüzədir vallah! Amma uşaqlıqda elə sakit idi ki! /eynəyini çıxarır və qayğılı görkəmlə tələsik pulları sayır/

Cavan oğlan : Ey, pulları qoy yerinə, dəymə onlara, eşidirsən! O pullar mənəmkidir! On manatı cərimə kimi üstündən çıxmağa icazə verirəm.

Böyük oğul: (Cavan oğlanı tutub saxlayır) Özünü öldürməyin. Siz yəqin ki, pulların nömrələrini yazmamısınız, hələ and da içərəm ki, üstlərinə xüsusi bir işarə də qoymamısınız.

Ata, Kiçik oğul, qızlar və hətta Nənə Ananı dövrəyə alıb müdafiəyə hazırlayırlar. Kiçik qız mətbəx bıçağı ilə silahlanır.

Cavan oğlan : Sizin dediklərinizin hamısına bir qoz, amma boynunuza alırsınız ki, pulları siz oğurlamısınız...

Böyük oğul: (təlxəklik edir) Mən oğurlamışam? /ailə üzvlərinə/ Mən heç elə söz dedim?

Cavan oğlan : Təkcə sən yox, onlar hamısı etiraf elədilər ki, pulları sən oğurlamısan!

Böyük qız: Necə, necə? Mənə heç nədən xəbərim yoxdur!

Ana: (baş verənlərə heç diqqət yetirməyərək, Cavan oğlana) Qulaq asın, sizin nə qədər pulunuz vardı?

Cavan oğlan : Mən hardan bilim!

Böyük qız: Bilməyəsən ki, cibində nə qədər pul var! Dünya vecinə deyil!

Ortancılıq qız: Elə demə, kişi nə qədər qayğısız olsa bir o qədər xoşagələnlər olur!

Böyük qız: (ona hirsli nəzər salır) Ona tərəf yaman yıxılırsan ha!

Ata: (Ananın əlindəkilərə baxır) Nə qədər var orda?

Ana: (yazıq-yazıq) Altmış beşcə manatdır...

Ata: (üz-gözünü turşudur) Altmış beş manat...

Böyük oğul: Maaşdan qabaqda da...

Ana: (kinayəli) Hə, bə nə...Maaşdan qabaq pul az olur.

Böyük oğul: E-ee-e, anam, sözlərin nəsə heç xoşuma gəlmir.

Cavan oğlan : (tez özünü ortalığa soxur) Aha, görürsünüz! Özünüz boynunuza alırsınız ki, mənə pullarımı götürmüşsünüz!

Ata: Cavan oğlan, cavan oğlan, belə tez nəticə çıxarmaq lazım deyil. Həyatda elə şeylər çox olur, bir də görürsən ki, heç nədən mübahisə başladı..

Cavan oğlan : Əlləmlik eləməyin!

Ata: Yaxşı, buyurun, mən razı: elə hesab edək ki, pullar sizindir, çox gözəl. Deyəsən siz heç bilmirdiniz ki, nə qədər pulunuz var . Amma pul-qiymətli şeydir. Ətraf başdan-başa quldurla doludur, işlər-peşələri də başqalarının pulunu çırpıdırmaqdır. Adam dəhşətə gəlir!

Cavan oğlan : Bəs siz özünüz necə, elə həmin quldurlardan deyilsiniz?

Ata: Allah eləməsin! Bu sadəcə olaraq bizim borcumuzdur-sizin pulunuzu elə sizin özünüz üçün qoruyub saxlamaq, vəssalam!

Cavan oğlan : (özündən çıxır) Çox nahaq! Kim sizdən xahiş eləmişdi!? Sizin nə ixtiyarınız var?...Özbaşınıza...

Ata: (vurğu ilə) Borcumuzdur, başa düşürsünüz, borcumuzdur!

- Ana: (hələ də şübhəli-şübhəli Böyük oğula baxır) Bütün bunlar çox yaxşı, amma olan-qalan pul altmış beş manatdır. Doqquz nəfərlik ailə üçün heç ikicə gün yaşamağa da çatmaz...
- Böyük oğul: (acıqlı) Elə deyirsiniz, elə bil mən günahkaram...
- Ana: Yox, mən o mənada demədim, ancaq...
- Böyük oğul: Mən də özümü öldürürəm, istəyirəm ki, hər şey yaxşı olsun, daha özünüzü ora-bura vurmayasınız.../guya özü-özünə sataşır/ Düz deyirlər də, istedadlı oldun gərək əziyyət çəkəsən!
- Ata: Niyə elə deyirsən? Heç yaxşı hərəkət eləmirsən! Biz sənə bacarığını lazımınca qiymətləndiririk!
- Böyük oğul: (Anaya yaxınlaşır) Onda , anam, zəhmət olmasa, mənə elə baxma!
- Ana: (baxışını qaçırdır və eynəyini silir) Sən heç təsəvvür eləyirsənmi ailədə doqquz nəfər olanda çatıb-çatdırmaq nə qədər çətindir...
- Böyük oğul: (onun yanında oturur) Niyə ki? Çox yaxşı təsəvvür eləyirəm. Ancaq mən istəyirdim ki, anam, siz hamıdan çox mənə etibar edirsiniz. On dəqiqə ərzində əlli beş təhqir eşitmək, əgər bilmək istəyirsinizsə çox da elə xoşagələndə deyil...özü də kimdən- ən çox etibar elədiyiniz doğmalardan....Görün mən nələrə dözmüşəm...
- Ana: (əzilib-büzülür) Hə...düzdür...ancaq...
- Böyük oğul: (daha ona fikir verməyərək, Cavan oğlana) Bir qulaq asın, mən bilən, sizin məşinizi birisi gün verəcəklər?
- Gözlənilmədən yaxalanmış Cavan oğlan cavab tapa bilmir.
Ona görə də, anam, pulun azlığına görə özünüzü həlak eləməyin. Həyata bir az geniş nəzər salmaq lazımdır...
- Ana: (anlamaz görkəmlə) Axı sən bilirsən ki, pul nə qədər çox olsa bir o qədər tez qurtarır.../çantanın boş olduğu gözüne sataşır/ Ay, ay, yox oldular!
- Ata: Nə yox oldu?
- Ana: (Böyük oğula) Sən yenə başladın?! /ayağa qalxır, ətəyindən döşəmənin üstünə on manat düşür/
- Böyük oğul: (nümayişkəranə hərəkətlə pulları qatlayır və laqeydliklə cibinə dürtür/ Əlli beş manat aldım, hamının gözü qabağında təsdiq edirəm. Əlli beş təhqirin cəriməsi kimi aldığı üçün minnətdarlıq edirəm. Anam, axırıncı on manat da yerə düşdü, aşağı bax! Onun verəcəyi cərimədir/ Cavan oğlanı göstərir/ Necə də düppələm-düz gəldi, lap qəribədir!
- Ana: (zarıyır) Əclaf!
- Böyük oğul: (tam sakit) Nə tökərsən aşına , o da çıxar qaşığına.../Cavan oğlana/ Bu sizə də dərs oldu, düz deyilmi? İndi bildiz etimadı doğrultmayı necə ağır cəza gözləyir?! Amma, öz aramızdır, əslinə qalsa bu göydən düşmüş gəlirə görə mən sizə minnətdar olmalıyam...Bu gün gecdir, sabah isə hərəyə yüz qram gillədərək. Mən qonaq eləyirəm. Dəvəti utanmadan qəbul edə bilərsiniz, qazancım tamamilə qanunidir. Görürsünüz heç kim də etiraz eləmir! Hə, demək olar ki, bu hamı üçün dərs oldu!
- Cavan oğlan : (gözlənilmədən var gücü ilə bağırır) Rədd olun! O pulları da sizə verirəm, cəhənnəm olun! Təkcə pulları yox, hər şeyi sizə verirəm, ancaq çıxın gedin!
- Kiçik qız: (canlanır) Doğrudan?
- Nənə: (tez mətbəxə cumur) Mürəbbə mənim, mürəbbə mənim, birinci mən demişəm!
- Cavan oğlan : Götürün, hər şeyi götürün, nə istəyirsiniz götürün, ancaq gedin.
- Ailə üzvləri tez-tələsik ətrafa göz gəzdirlirlər, elə bil mənzilin quruluşunu öyrənirlər, ancaq yerindən tərpənməyə heç kim ürək eləmir.
- Kiçik oğul: Bir deyin görüm, bu nə yaman yumşalıb belə..
- Böyük qız: Ora da baxmaq olar, bax ora, qonşu otağa?

Cavan oğlan : Hə, əlbəttə, ürəyiniz nə qədər istəyir...Nə istəyirsiniz götürün, lap döşəmənin altındakı siçanları da apara bilərsiniz...Ancaq bu dəqiqə çıxın gedin! Yaxşı, mən gözləməyə də razıyam-yır-yığış üçün beş dəqiqə vaxt verirəm, yox, on dəqiqə. Ancaq ondan bir dəqiqə də artıq olmaz!

Ata: (tərəddüdlə) Biz əlbəttə, sizin bu ürəkdən gələn hərəkətinizə görə çox minnətdarıq. Ancaq siz tamamlə ayrı iki məsələni qarışdırırsınız...

Cavan oğlan : Hansı məsələləri?

Ata: Sizin heç düşünmədən bütün əşyalarınızı verməyiniz bir yana qalsın. Bu doğrudan da bizim heç arzulaya bilmədiyimiz bir xeyirxahlıqdır...Birgə həyat qurmağın ən gözəl yoludur...Bütün bunlar çox gözəl, ancaq... Təkcə buna görə bizdən xahiş eləmək ki, çıxacaq gedək...Razılaşın ki, sizin dəlilləriniz bir az uyğunsuzdur, elə deyilmi?

Ortancılq qız: Əlbəttə! Ortaq mülkiyyətin o vaxt bir mənası ola bilər ki, hamı bir yerdə yaşasın...belə deyilmi?

Kiçik oğul: Mənimki-sənindir, səninki-mənim...

Böyük qız: Fu, bütün araq ilənirsən!

Kiçik oğul: Ona görə xahiş eləyirəm ki, gillətməyə bir şey verəsiniz, başım çatlayır...

Cavan oğlan : (Ataya meydan oxuyaraq) Siz özünüz dediniz ki, hər bir şəxsın iradəsinə hörmət etmək lazımdır...Yəqin ki, unutmamısınız?!

Ata: Aydın məsələdir ki, yox. Biz hamının şəxsiyyətinə hörmət edirik. Ancaq şəxsiyyət təkcə siz deyilsiniz.

Ana: (heç kimə müraciət etməyərək) Əgər mənim fikrimi bilmək istəsəniz, onda burda xoşagələn heç bir şey yoxdur, əksinə çox şey çatışmır. Bundan sonra lazım olan şeyləri tapıb düzəltmək üçün çox çalışmalıyıq...

Cavan oğlan : Bura mənim mənzilimdir!

Böyük oğul: (soyuq) Bura bizim seçdiyimiz mənzildir.

Kiçik oğul: (Cavan oğlanın dəhlizdəki ayaqqabılarını öz ayağına ölçür) Ehey, bu ayaqqabılar elə mənim ayağımın düz üstündədir ki!

Cavan oğlan : (gözlənilmədən dizi üstə çökür, yalvarır) Xahiş eləyirəm sizdən, yalvarıram sizə...Bəsdə məni üzdünüz! Mən başa düşürəm, bu, əlbəttə, zarafatdır...Daha mənim gücüm qalmayıb. Mən sizin oyununuzu oynaya bilmirəm....Yalvarıram sizə...Nə olar, əl çəkin məndən, məni rahat buraxın...

Dizi üstə durub Cavan oğlan boynunu aşağı salır, sanki ittihamı gözləyən canidir. Heyrətə gəlmiş ailə üzvləri bir-birləri ilə baxışlırlar. Onlar təəccüb və həyəcan içindədilər, baxışları mərhəmət və dərdə şərikliklə doludur.

Ata: Qulaq asın, qalxın, xahiş edirəm sizdən! /Cavan oğlanın qoltuğundan tutur, ayağa durmağa kömək edir, şalvarının tozunu çırpır/ Niyə belə edirsiniz...Vallah, bizim üçün yaxşı deyil...Biz sizin xoşbəxt olmanıza kömək etmək istəyirik ..İstəyirik sizə bir xeyrimiz dəysin...Bu yeganə hərəkətverici qüvvədir ki, bizi sizin yanınıza gəlməyə məcbur edib..

Kiçik oğul: Çox ola bilsin ki, subyektiv olaraq siz bizim gəlişimizi nəsə sizin iradəninə əksinə olan bir şey kimi qəbul edirsiniz...Əgər bu belədirsə açıq-aşkar anlaşılmazlıqdır. Əslində işin məğzi ondadır ki, eyni məqsədə çatmaq üçün biz sizlə ayrı-ayrı vasitələrdən istifadə etməyin mümkünlüyü haqqında müxtəlif baxışlara malikik.

Ortancılq qız: (bütün varlığı ilə) Bir özünüz baxın, yığılmış bura, hamımız bir yerdəyik və o saat ətraf elə bil isinib. Heç sobanı da qalamamışıq, amma elə bil yaz gəlib...

Böyük qız: Nə yaz- əməlli-başlı yaydır! Uf! Nə yaman istidir! (koftasını çıxardır, çılpaq çiyinləri və qolları görsənir/

Cavan oğlan : (zəif) Tək olanda özümü daha yaxşı hiss edirəm.

Ortancılq qız: Eh, bu cılız sözlər nəyə lazımdır..

Kiçik oğul: (bu söhbətdən lap bezib) Daha neyləmək olar...Sağalmamış hər bir adam-xəstədir./gitaranı götürüb dınqıldağa başlayır/

Ortancılıq qız: (şer deyir)

Küçələr-insanlar, yollar-insanlar,
Sağı da , solu da tutub durublar...

Kiçik oğul:

Hardan, hayandan ötüb keçsən də,-
Baxdığın yadlardır, gördüyün yadlar...

Ortancılıq qız:

Ancaq itirmərik ümidimizi
Səni axtarıq, tək bircə səni
Hardasan, hardasan, səs ver, dostumuz,
İstəkli, sevimli, gözəl dostumuz!

Böyük oğul:

Axtarıq səni qumarxanada

Ata:

Barda, kafelərdə, restoranlarda

Ana:

Metroda, parklarda, duracaqlarda

Nənə:

Yeməxanalarda, qəlyanaltıda

Kiçik qız:

Yolda, dalanlarda, dağda, bağlarda

Böyük qız: (hissli, duyğulu, musiqi altında) Mən həmişə bir yuxu görürəm. Qəribə bir yuxu: uzaqlaşan qatarın relslərinə oxşar...Relslərin üstündə sənişinlə dolu vaqon...Yadlarla, ancaq yadlarla dolu vaqon...Onların ağırlığından təkərlərdən qıgılcım qopur...Yad adamların dağıtdığı bir aləm qıgılcım...alovlanıram, yanırım bu qıgılcımlardan, hiss edirəm yanırım...tavada unudulmuş balaca balıq kimi...

Kiçik oğul: (sakitcə) Qurumuş, qılçıqlı selyodka kimi!

Ortancılıq qız:

Ancaq itirmərik ümidimizi
Səni axtarıq, tək bircə səni
Hardasan, hardasan, günəşim mənim?
Qayıt, isit məni, dondum, üşüdüm...
Tənhayam, təkcəyəm, sənsən ümidim!

Ata: (Cavan oğlana, səmimi) Bu uzun yolu ona görə keçmişik ki, bura gələk, sizin yanınıza! Biz sizin köməyə çağırın səsinizi eşitdik və yadların əhatəsindən, qaranlıq tunellərdən keçərək bura gəldik...Əlbəttə biz o qədər axmaq deyilik ki, özümüzü günəş sayaq, ancaq köz dənəsinin verdiyi istilik qədər istilik verə bilərik.

Cavan oğlan : Axı mən kömək istəməmişdim...Mən...tək olanda özümü daha yaxşı hiss edirəm...

Böyük oğul: Səhviniz var, səhviniz var...Türmədə ən çətin şey təkliyə dözməkdir.../xatirələrə qapılır/

Böyük qız: Bax mən heç təkliyə dözə bilmirəm! Evdə tək qaldımmı aqlım çəşir.

Nənə: Hə, bir şer də var e bu haqda. Necəydi orda? /Anaya/ Hə? Hə? Necə deyirdilər? Yəqin sənin yadında olar...

Cavan oğlan : Mən heç vaxt başqalarının işinə qarışmamışam və istəmirəm ki, mənim də işlərimə qarışsınlar...

Böyük oğul yenə “Qırılmış boyunbağı”nın melodiyasını çalır. Ortancıl qız oxuyur. İkinci bəndə çatanda gözlənilmədən telefon zəng çalır. Hamı donur.

Böyük qız: Götürüm?

Cavan oğlan : (qorxmuş) Lazım deyil, mən özüm! /telefona cumur, dəstəkdən yapışır, ancaq dərhal qaldırmağa cürət eləmir/ Yalvarıram sizə, çığır-bağır salmayın, heç olmasa mən danışib qurtarana kimi!

Kiçik oğul: “Çığır-bağır salmayın”...Elə fikirləşmək olar ki, guya biz burda bar-bar bağırışıyıq!

Ata: Susss!../barmağını dodağına qoyub sakitliyə çağırır\ Əlbəttə, əlbəttə...Buyurun, buyuru, utanmayın!../üzünü çevirir/

Ailə üzvləri nümayişkəranə laqeyd görkəm alırlar.

Cavan oğlan : (onlara boylanır, qısa tərəddüddən sonra qəti hərəkətlə dəstəyi götürür/ Alo...hə, mənəm./pauza/ Yox, yox, heç də yox...Yox, düz deyirəm, heç bir şey...Aaaa, belə denən...Di yaxşı, onda gecən xeyrə qalsın!..Nə vaxt, birisi gün? Yox, yox, lazım deyil, heç bir qırıq da...Hələ ki, köməklik bir şey də yoxdur. Di yaxşı, gecən xeyrə qalsın! Yatmağa hazırlaşırısan? Yox dedim da , ona görə yox..Di yaxşı, sabah görüşərik, elə onda da danışarıq...

Gözlənilmədən Kiçik qız bərkdən asqırır. Cavan oğlan qorxmuş halda dəstəyi əli ilə qapayır və ona vəhşi nəzər salır.

Ata: Susss!

Ana: Sakit deyirlər sənə!

Kiçik oğul: Gicbəsərin biri! /təsadüfən gitaraya dəyir, simlər dınqıldayır/

Böyük oğul: Özün bir ehtiyatlı ol da !

Kiçik oğul: Bəs sən özün niyə bağırırısan?

Cavan oğlan : Qurban olum sizə, sakit durun!

Nənə: Amma düzünə qalsa, heç bilmirəm biz nəyə görə gizlənməliyik? Qaçqın-zad deyilik ki, cinayətkar deyilik ki?

Böyük oğul: (çoxmənalı) O qızıdır zəng edən!

Böyük qız: (onun sözlünə hədsiz maraq göstərir) Qız?!

Böyük oğul: Mən hər şeyi çoxdan yerli-yataqlı öyrənmişəm.

Böyük qız: Qərībədir...heç uyğun gəlmir...özü deyir ki, təkliyi xoşlayır...

Cavan oğlan : (yalvarışla) Xahiş edirəm, susun da , Allah xatirinə!/dəstəyə/ Bağışla, sən canın! Mətbəxdə nəyə hay-küy var...Nə? Əlbəttə təkəm...Asqırdı? Qadın asqırdı?...Axmaq söz danışma!

Böyük oğul: Biabırçılıq....Nə qorxdu amma!

Ata: Sussss!..

Cavan oğlan : (tələsik dəstəyin ağzını tutur) Susun deyirəm sizə!

Böyük qız: Bilmirəm kim zəng eləyir, qızdımı, başqasındımı...Ancaq gizlətmək nəyə lazımdır ki, biz burdayıq? Bu adamı təhqir eləməkdir, vallah!

Cavan oğlan : (dəstəyə) Bir dəqiqə gözlə...Mətbəxdə nəyə yenə səs salır.../dəstəyi ovcu ilə sıxır/ Axı başa düşün ki...necə başa salım...bu axmaqlığı...Özünüz düşünün...Axı hər şeyi lazımcına izah etməsəm, hər şey bir-birinə qarışar!...

Kiçik oğul: Başqa sözlə, siz istəyirsiniz ki, hər şeyi biz başa salaq?

Böyük oğul: Verin mən deyim .

Böyük qız: Yoz , qadınlar bir-birini daha tez başa düşür.

Cavan oğlan : (eyni vaxtda ona yaxınlaşan Böyük oğul və Böyük qızdan dəstəyi qoruyaraq) Yaxşı, siz haqlısınız...Mən təslim!...Ancaq yalvarıram sizə, onunla mənim münasibətlərimizə burnunuzu soxmayın. Bunun əvəzində isə...qoy olsun, mənim evimdə gecələyə bilərsiniz-ancaq bir gecə...Təmin edir? Harda istəyirsiniz yerləşin,

hər iki otaqda...Yemək yeməyinizə də mane olmayacam, söz verirəm! Bunun əvəzində isə xahiş eləyirəm, heç olmasa beş dəqiqə mənə mane olmayın!

Ata: (hamını nəzərdən keçirir) Mən bilən, şərtlər bizi təmin eləyir, hə?

Böyük qız, Böyük oğul:(eyni vaxtda geri çəkilirlər) Hə, yaxşı...Nə olar...

Cavan oğlan : (tələsik dəstəyə) Hər şey qaydasındadır, yaqın külək imiş...Alo, alo...Alo.../başə düşür ki, xəttin o başında dəstəyi asıblar:əzgin vəziyyətdə hərəkətsiz durur/

Böyük qız: Dəstəyi asdı?

Ortancılıq qız: Ah, nə pis iş oldu!

Cavan oğlan əlləri ilə başını tutub yerə çökür.

Kiçik qız: Yəqin onu çox sevir...

Ana: Burnunu böyüklərin işinə soxma!

Ata: Qulaq asın, siz yaqın ki, onun telefon nömrəsini bilirsiniz.

Cavan oğlan :Bilirəm.

Ata: İstəyirsinizsə biz ona zəng edib üzr istəyə bilərik.

Cavan oğlan : (inilti ilə) Xahiş edirəm, mənə rahat buraxın!...

Ortancılıq qız:Bəlkə sizin yatmaq vaxtınızdır?

Ana: Düzdür, düzdür..Gecənin yarısıdır. Əsil vaxtıdır.

Cavan oğlan : Dedim axı, mənə fikir verməyin. Bir də bu dəlixanada yatmaqmi olar?!

Ata: Biz aydın məsələdir ki, o biri otağa gedəcəyik. Di haydı, iş başına!

O dəqiqə bütün ailə üzvləri hərəkətə gəlirlər. Çemodandan qamak çıxarıb asırlar.Ana və Kiçik qız qonşu otaqdan yorğan gətirirlər. Nənə rezin balışı üfürüb doldurur. Böyük və Kiçik qız çox ustalıqla Cavan oğlana paltarını dəyişməyə kömək edirlər. Sonra isə özünə gəlməyinə imkan verməyərək bütün ailə üzvləri onu əllərinə götürüb qamaka tərəf aparırlar. Cavan oğlan zəif müqavimət göstərir, ancaq bu ölçülüb-biçilmiş hərəkətlərə qarşı müqavimət göstərmək mümkün deyil.

O nəhayət ki, durub qamakin içində otura biləndə bütün ailə üzvləri işıqlı təbəssümlə o biri otaqdan başlarını çıxarırlar.

Hamı: (birgə, pıçıltı ilə) Gecən xeyrə qalsın!

Kiçik qız əlini uzadıb işığı söndürür. Kiçik oğul çıxır.

Kiçik oğul: (pəncələrinin üstündə otağı keçir, sakitcə) Bircə qurtum pivə olsaydı.../mətbəxdə yoxa çıxır/

A N T R A K T

Antraktda ev sahibəsi rolunu oynayan aktrisa geyim və qrimdə zalda və foyədə olan tamaşaçılara vərəqələr paylayır.

Mənim müraciətnaməm

Mənə məlum olduğu kimi, çoxları mənim 12 n-li otağın sakininə qarşı tutduğum mövqeyi səhv başə düşürlər. Şaiyələr yayırlar ki, mənə satın alıblar. Bu bir yana qalsın, hələ mənə çatan belə bir şaiyə də var ki, guya qardaşların birinə açarları ona görə vermişəm ki, ona gözümlə düşüb. Nə etmək olar...Çoxlarının mənə, bir neçə il bundan qabaq dul qalmış bədbəxt qadına yazıqları gəlir ki, yaqın pula ehtiyacım var, ya da təkliyə dözmürəm...Ancaq and içirəm ki, həmin gecə bu ailəni 12n-li otaqda birinci dəfə idi ki, görürdüm. Buna baxmayaraq peşəkar təcrübəmin köməyi ilə mənə aydın oldu ki, bu adamlar şübhəli işlərlə məşğul olurlar. Bütün sakinlər- mənim əziz qonaqlarımdır, qonaqlarımmın qonaqları

da qonaqlarımdır. Ona görə də mənim başqasının işinə qarışmağa heç bir əsasım yoxdur. Onlar məni o qədər də narahat etməyiblər.

Əgər açıq danışsaq bu münaqişə mənim nəzərimcə o qədər də qeyri-adi bir şey deyil. Mən öz işimdə bu cür hadisələrlə tez-tez rastlaşmalı oluram. Soruşuram : bu hay-küy nəyə lazımdır? Bu sadəcə olaraq həyat haqqında düzgün təsəvvürlərin olmamasından irəli gəlir. bir daha hamıdan acizənə xahiş edirəm: Fitnəkar səiyələrə uymayın, evimizi etibardan salmayın.

Ev sahibəsi.

İKİNCİ ŞƏKİL

8

Park skamyası. Uzaqdan avtomobillərin və adamların hay-küyü gəlir. bir neçə ağac elə bil bütün dünyadan təcrid olunmuş kiçik bir guşə düzəldib.

Skamyada Cavan oğlanın danışdığı qız- nişanlısı oturub. Saata nəzər salıb ətrafa boylanır, düşüncəyə dalır.

Kiçik qız görünür. Tələsmədən, ayaqlarını bir-birinə sürtə-sürtə və daşları vura-vura qızın qarşısından keçir və harasa ağaclardan o tərəfə baxır. Him-cimlə kiməsə işarə verir və gedir.

Ondan sonra Böyük oğul görünür. Qıza yaxınlaşır. Aydındır ki, şərti işarəni bacısı ona verirmiş.

Böyük oğul: (azca boynunu əyərək) Bağışlayın.../həyasızcasına yanında oturmaq istəyir/

Qız: Üzr istəyirəm, mən burda bir adamla görüşməliyəm.

Böyük oğul: A, bəli, bəli, əlbəttə.../oturmur, ancaq getməyi ağına belə gətirmir, qızı gözdən keçirir/ Hələ şəklinizi görəndə ağımlı çəşməmişdi, orijinalı isə daha cəlbedici imiş. Hə-ə-ə, saçınız başqa cürdür...Təbiilik sizi bütün bəzəklərdən daha cazibədar göstərir. Anadangəlmə gözəlliyiniz üzə çıxır.

Qız: (ehtiyat, eyni zamanda maraqla) Mən bilən biz tanış deyilik.

Böyük oğul: Amma mən sizi tanıyıram...və bu tamamilə qanunauyğunluqdur. Təəccüblü bir şey yoxdur:siz elə təsir bağışlayırsınız ki, sizi bir dəfə görəndən ömrü boyu unutmaz...

Qız: Məni harda görmüsünüz ki?

Böyük oğul: Dünən axşam, nişanlılığınızın stolunun siyirməsində...

Qız: (nəhayət başa düşür ki, qarşısındakı kimdir) Həəə, deməli siz axşamkısınız...

Böyük oğul: (başı ilə təsdiq edir) Hə, təsadüfən sizin telefon danışığınıza mane olmuşdum...

Qız: (kəskin) Başa düşmədim, siz onun əvəzinə gəlmisiz?

Böyük oğul: Nə danışırsınız! Əgər o hətta xahiş etsəydi belə mən bunu etməzdim. Düzünü desəm onunla mənim dünən gecə baş verənlər haqqında fikir ayrılığımız var.

Qız: Bura da gəlmisiniz ki, ondan mənə söz çatdırasınız?

Böyük oğul: Amma siz qəddarsınız ha! O bizim haqqımızda sizə nə goplayıb? Sizin danışıq tərzinizə görə deyəsən yaxşı heç bir şey! Onun özünün telefonla mızıltısının heyifini çıxması üçün bizi günahlandırmaqdan başqa əlacı qalmamışdı...

Qız: Bəs əslində nə baş vermişdi ki?

Böyük oğul: Əgər onun sizə nə dediyini bilməsəm heç bir söz deyə bilmərəm.

Qız: (qeyri-ixtiyari söhbətə girişir) Mən heç nə başa düşmədim. O elə anlaşılmaz, elə dumanlı danışırdı ki...

Böyük oğul: (mehriban təbəssümlə) Elə də olmalıdır da...Heç bilmirəm onu necə adlandırım: Ağciyərimi, yoxsa pəltəkmi, düzünəqulumu, sadələvhmi, yoxsa elə dar düşüncəlimi, höcətmi, tərsmi? Özünə qapılmış eqoistmi?..

Qız: (nəhayət qərara gəlir) Orda qadınlar da vardı?

Böyük oğul: Hə, dörd nəfər...yox, beş...

Qız: Beş?!

Böyük oğul: Kişilər də var idi. Üç nəfər. Onu saymasaq.

Qız: Bəs siz- o qədər adam orda neyləyirdiz?

Böyük oğul: Demək sizi maraqlandırır ki, biz orda neyləyirdik?...Bunu bir dəqiqəyə izah etmək o qədər də asan deyil.

Qız: (hirsli) Əgər bu qədər adam bir yerə yığılıbsa bunun bir məqsədi olmalıdı axı...iclas...qumar...içki...Nəsə müəyyən bir şey olmalıdır...

Böyük oğul:Həə, çətin məsələdir./darağını çıxarır, saçını darayır/ Çox maraqlıdır bütün bunları o sizə necə izah edəcək?/darağını gizlədir/ Yaxşı, görüşünüzə mane olmayım./baş əyir, getməyə hazırlaşır/

Qız: (yerindən atılır/ Dayanın ! Siz axı mənə nə demək istəyirdiniz? Siz də onu kimi danışırsınız-qeyri-müəyyən, anlaşılmaz.....Hər şeyi bir az da sirrli etmək üçün gəlmişdiniz?

Böyük oğul: (utancaqlıqla başını aşağı salır) Əlbəttə ki, yox. Sadəcə olaraq sizi görüb özümü unudum...

Qız: Xahiş edirəm, bu mənim üçün çox vacibdir.

Böyük oğul: (siqaret yandırır, tələsmədən) Düzünü desəm, mən onun özünü necə aparmasını başa düşə bilmirəm...Səhv etmərsə o sizinlə nişanlıdır və bu yaxınlarda da sizinlə toy etmək fikrindədir.

Qız: Doğrudur...İndiki mənzili də elə ona görə tutub...Çox baha olsa da neyləyək, məcburuq...

Böyük oğul: Demək sizi doğma, yaxın adamlar hesab etmək olar, eləmi? Bəs niyə o hər şeyi açıb demir, sizdən nəyisə gizlədir? Bilirsiniz, jurnallarda „Cavanlara məsləhət” bölməsində belə hadisələr haqqında tez-tez yazırlar. Məsələn, cavan oğlan sevgilisini valideynləri ilə, ümumiyyətlə qohumları ilə tanış etmək istəmir...Adətən bu həmin cavan oğlanın qeyri-səmimiliyini göstərir, düz deyil? Əlbəttə, misal bir az kobud çıxdı, amma...

Qız: Siz demək istəyirsiniz ki, siz...sizin bütün ailəniz onunla belə yaxındır?

Böyük oğul: Vallah, heç bilmirəm o bizim münasibətlərimiz haqqında nə danışıb.

Qız: (yalvarışla) Xahiş edirəm, deyin görüm siz kimsiz? Onun nəyisiz?

Böyük oğul: (birbaş cavabdan yayınaraq) Hə, yadıma düşdü. Dünən axşam o təsadüfən ağzından qaçırdı ki, ...Bilirsiniz, bu müəyyən mənada onun vəziyyətini başa düşməyə kömək edə bilər...Deyəsən o, kiminləsə birgə yaşamağa pis münasibət bəsləyir, hətta ürəyinin dərinliyində ailə həyatından demək olar ki, qorxur, çəkinir...

Qız: Yox, o belə söz deyə bilməzdi!

Böyük oğul: O hələ sübut etməyə çalışırdı ki, tək-tənha yaşamaq daha yaxşıdır.

Qız: O həтта nəqliyyat agentliyi ilə də danışıb, ayın axırında mənim əşyalarımı onun evinə köçürəcəklər...

Böyük oğul: Bəli, mən də düşünmək istərdim ki, dünən axşam o zarafat eləyirmiş, ya da özünü qəsdən elə göstərirmiş...Axı siz çox gözəlsiniz!

Qız: Siz mənim sualıma cavab vermədiniz.

Böyük oğul: Həəəə, bizim münasibətlərimiz haqqında. Bəlkə sonra özündən soruşmaq daha yaxşı olardı. Qoy özü desin...Mənim ucbatımdan onun haqqında pis fikrə düşməyinizi özümə bağışlamaram. Mən özümü alicənab göstərməyə çalışmıram, amma mən arxadan ona hücum eləmək də istəməzdim..Mən başa düşürəm ki, bütün bunları birdən-birə anlamaq, dərk etmək çox çətinidir...Amma əslində biz onunla qardaş kimiyik.

Qız: Belə çıxır ki, siz onunla çoxdan tanışsınız?

Böyük oğul: (sakitcə) Bilirsinizmi, keçmişə çox da uymaq lazım deyil. Ən çətin problemlərimiz həmişə bizi gələcəkdə güdür. Ailə həyatı da belədir, elə deyilmi?

Qız: (elə bil özünə qapanır) Bəlkə orda nəsə siyasi bir yığıncaq var imiş?

Böyük oğul: (saatına baxır) İnanmıram ki, o öz yalanından bərk yapışsın.Əksinə ola bilər ki, o bu hadisədən istifadə edib özünün əsil niyyətini açsın. Hər halda mən sizə məsləhət görərdim ki, onu, necə deyirlər bir qurdalayın. Onda nəticədən asılı olaraq ola bilsin ki, biz bir də görüşdük....

Qız: (sağa baxır) Odur!

Böyük oğul: (çox sakit) Uğurlar. Amma mən uğursuzluğa ümid etmək istərdim. Onda mən sizi bir də görə bilərəm./gözlənilmədən elə bil nəsə vacib bir şeyi yadına salıb/ Bağışlayın, zəhmət olmasa , əvvəlki kimi oturun burda...tez olun!

Qız çəşmiş halda oturur.

(əlbirlər kimi gülümsünür) Siz belə oturanda dizləriniz görsənir...özləri də elə qəşəng, elə dadlıdırlar ki, adam yemək istəyir...

Qız tez paltosunun ətkələrini yığışdırır, eyni vaxtda Cavan oğlan gəlir. Böyük oğulu görüb çəşir, dayanır.

Cavan oğlan : (kəskin) Siz burda neyləyirsiniz?

Böyük oğul: (Cavan oğlana tərəf çevrilir, özünü elə göstərir ki, guya onu indicə görəb və nəinki özünü itirmir, əksinə köhnə dostunu görmüş adam kimi gülümsünür)Amma siz gecikirsiniz ha. Belə olmaz!

Cavan oğlan: (gah Qıza, gah Böyük oğula baxır, qətiyyətlə üstlərinə yeriyyir) Soruşmaq olarmı burda nə baş verir?!

Qız: Bu adi bir təsadüfdür...

Böyük oğul: Mənə qalsa bu xoşbəxt bir zərurətdən doğmuş təsadüfdür...

Cavan oğlan : (qəzəblə) Bilmirəm sizin yenə nə fırıldığınız var, ancaq fərqi yoxdur, rədd olun burdan!

Böyük oğul: (əvvəlkitək gülümsünərək) Mən sizin kobudluğunuza cavab verməyəcəyəm. Beləliklə, icazənilə mürəxxəs olum./gizləncə Qıza göz vurur/ Arzu edirəm vaxtınızı xoş keçirəsiniz/ Əlilə gülməli hərəkət edir, heç bir şey olmamış kimi gedir/

Hər ikisi onu nəzərlərilə izləyirlər. Qısa sükut. Bir-birlərinə tərəf çönlər və o dəqiqə də nəzərlərini qaçırırlar. Qız skamyaya oturur, sonra Cavan oğlan da oturur. Skamyanın əks tərəflərində əyləşirlər.

Cavan oğlan : (qaşqabaqlı) Bu sarsaq sənə nə goplayırdı?

Qız: (Cavan oğlana tənəli baxaraq) Mənə elə gəlir ki, bunu soruşmamışdan qabaq sənə mənə izah edəcəyin çoxlu şeylər var.

Cavan oğlan : İzah edəcəyim? Burda izah etməli nə var ki? Mən ki, səhər tezdən sənə izah etdim ki, zərərçəkən mənəm. Bağışla ki, dünənki telefon zəngi səni narahat elədi. Ancaq hər şeyin günahı bax bu kompaniyadadır.

Qız: Ola bilsin. Hər halda mən hər şeyi çox gözəl başa düşdüm. Düzdür sən gizlətməyə çalışırdın...Hələ telefonla danışanda da çalışırdın ki, mən sənənin otağında bu qədər adam olduğunu bilməydim. De görüm niyə gizləndirdin, niyə gizlənpaç oynayırdın?

Cavan oğlan : Məsələ bundadır ki, mən heç bilmirdim sənə necə izah edim ki, bunlar kimdir ki, sən başa düşəsən.

Qız: Bəs indi necə, izah edə bilərsən?

Cavan oğlan : Məni qınama, heç özüm başa düşürəm ki?

Qız: (meydan oxuyur) Amma mən elə bilirdim ki, məni bura hər şeyi izah etmək üçün çağırırsan!

Cavan oğlan : (çaşqınlığını gizlətməyə çalışır) Hə...Əlbəttə...Amma mən o qədər də izah etməyə çalışmırdım. İstəyirdim sən başa düşəsən ki, bunu izah etmək o qədər də asan deyil. Yox, mən qorxuram ki, məni düzgün başa düşməyəsən. Mənim özümə belə bir şey danışsaydılar elə mən özüm də inanmazdım...Nə deyim mən sənə? Bu nəyə çox qəliz məsələdir...

Qız: Düz deyirsən, dediklərin heç izaha oxşamır...

Cavan oğlan : Onda qulaq as. Sən heç eşitməmişsən ki, ömründə görmədiyən, tanımadığın adamlar birdən-birə sənənin otağına soxulsunlar və elə yerləşsinlər ki, elə bil onların buna haqqı çatır?

Qız: (soyuq) Yox, eşitməmişəm.

Cavan oğlan : Gəl bir eşit də! Hələ çağırtdığım polislər də mənə inanmadılar./çığırtı ilə/ Ancaq bu baş verdi, özü də bu inanılmaz hadisə mənim başıma gəldi!

Qız: Burda olan oğlana da qəribə gəlirdi. O da başa düşə bilmirdi ki, qonaqların olduğunu gizlətmək sənənin nəyinə lazım idi.

Cavan oğlan : Gizlətmək? Heç də yox. Mən sadəcə olaraq bilmirdim ki, onların burda olmasını sənə necə izah edim, niyə başa düşürsən? Yəqin o nəyə deyib ki, məndən şübhələnirsən. Sən daha bu boyda axmaqlıq edə bilməzsən. Bu müftəxor dəstəsini mən niyə gizlətməliydim ki?

Qız: Lap totalım elə müftəxordular, ancaq bu oğlan ki, özünü çox alicənab aparırdı, daha sənənin kimi yox. O mənə bir kobud söz də demədi, heç özünü təmizə çıxarmağa da çalışmırdı...

Cavan oğlan : Hə, onların dəsti-xətti mənə də tanışdır.

Qız: Hə, yadıma düşmüşkən, mən bilən onlardan beşi qadındır deyəsən?

Cavan oğlan : Beşi ha?../kinayə ilə gülür, təntənəli tonla/ Beş qadın hə?...Əla! Deyəsən indi başa düşürəm ki, bu əclafın fikri nədir...

Qız: Nədi, deyirsən yalan danışdı?

Cavan oğlan : Yox, yalan demirdi. Ancaq məsələ bundadır ki, beşindən biri yetmiş yaşlı nənə, biri əlli yaşlı ana, biri də məktəblidir.

Qız: (bayaqkı inamını itirir) Doğrudan da qəribə kompaniyadırlar.

Cavan oğlan : Heç də qəribə deyillər. Bəs mən sənə deməmişəm? Bütün bu dəstə-bir ailədir. Beş uşaq, valideynlər və nənələri- hamısı bir yerdə səkkiz nəfər. Beş qadın- əla tapıblar! Yalan demirlər, həm də adamı yandırır-tökürlər cızdağmacan. Sən yəqin elə bilməmişsən ki, mən hansısa gizli bir təşkilatın üzvüyəm?

Qız : O təəssüratı sən özün yaratmışdın.

Cavan oğlan : (rahat nəfəs alaraq) Mən də fikirləşirdim ki, görün o sənə nə deyib, deyəsən hamısı boş şeylər imiş.

Qız: Bax onu düz dedin. Həmişə haya düşürsən...

Cavan oğlan : (yenə də qayğılı görkəmlə) Ancaq bu dəstə hansısa gizli bir təşkilat, ya da quldur dəstəsi olsaydı hər şey çox asan izah olunardı . Amma deyəsən onlar doğrudan da bir ailədirlər, ona görə də kimdənsə kömək ummağın xeyri yoxdur...

Qız: (yenidən şübhə ilə) Doğrudan bu adamların sənə heç bir aidiyyəti yoxdur?

Cavan oğlan : Heç gör sözdür?! Əlbəttə heç bir dəxli yoxdur!

Qız: Heç nə başa düşə bilmirəm. Axı nəyə bir ilişəcəkləri olmalıdır, yoxsa sənənin mənzilində hansı əsasla yerləşiblər?

Cavan oğlan : Hə də, onlar deyirlər ki, insana sevgiyə görə...Guya məni isitməyə, məni məhəbbətə bürüməyə gəliblər.

Qız: Bəs mən hesaba alınmıram?

Cavan oğlan : Niyə ki?! Mən tam əminəm ki, istəsən sən də bu dəstəyə qoşula bilərsən.

Qız: (hirsələnir) Heç zarafat eləmək vaxtıdır?!

Cavan oğlan : (əlləri ilə başını sıxır) Mən sənə demirəm onlar əclaf yığındır?!

Qız: Bəs sən onlara “rədd olun “ demədin?

Cavan oğlan : Aydın məsələdir ki, dedim.

Qız: Aydın dedin? Dönə-dönə?

Cavan oğlan : Eeee, elə çıxırırdım ki, səsə də batmışdı...(zəif) Ancaq kimə deyirsən. Bu əclafarla bacarmaq mümkün deyil. Sırtıq-sırtıq deyirlər ki, mənim mənzilimdə yerləşməyə nəinki ixtiyarları var, hətta bu onların borcudur...

Qız: (qısa sükutdan sonra, ümidlə) Doğrudan bundan artıq heç nə olmayıb? Məsələ elə bundadır?

Cavan oğlan : Hə. Mənim fikrimcə...ancaq...

Qız: Yaxşı, deyək ki, beş qadımdan üçü haqqında mənə nəyə danışdın, bəs yerdə qalan ikisi?

Cavan oğlan : Boşla görək! Əgər sən görsəydin ki, mən bu törtöküntü ilə necə dava edirdim...

Qız: Qəribədir...Deyəsən nişan üzüyüm daha barmağıma olmur...Bəlkə çıxardım?

Cavan oğlan : (çaşmış) Bu nə deməkdir?

Qız: Mən istəyirəm ki, sən mənimlə açıq danışasan. Məndən canını qurtarmaq üçün bu haylı-küylü tamaşa nəyə lazım idi?

Cavan oğlan : Yenə? Bu şübhələrinlə sən axırda məni dəli eləyəcəksən!

Qız: Əgər sən bizim mənzilimizi bu adamlardan ala bilmirsənsə mən daha neyləməliyəm ?

Cavan oğlan : Əgər səni də itirsəm, daha mübarizə aparmağa gücüm qalmayacaq.

Qız: (gözlənilmədən kəskin) Demək, mən sənənin sözlərinə inana bilərəm?

Cavan oğlan : Əlbəttə. Bəs mən səndən nə xahiş edirəm?!

Qız: Onda olar sabah sənənin yanına bir adamla gəlim?

Cavan oğlan : Kimdi ki, o?...

Qız: Əvvəllər həftəlik qəzətdə müxbir işləyib. Fırıldaqların üstünü açmağın ustasıdır . O saat başa düşəcəkdir ki, iş nə yerdədir.

Cavan oğlan: Sən yəqin mənə açıqlanırsan?

Qız: Açıqlanmıram. Amma yox, açıqlanıram, amma günah kimdədir ona. Əgər dediklərinin hamısı həqiqətdirsə, onda günahkar əlbəttə ki, o ailədir. Başa düşdün? Mən çox istəyirdim inanım sənə!

Cavan oğlan: Yaxşı, onda mən etiraz eləmirəm. Mən çox istəyirdim ki, sən mənə inanasan.

Qız: Mən istəyirəm ki, sənə inanım.

Cavan oğlan: Mən də istəyirəm ki, sən mənə inanasan.

Gözlənilmədən skamyanın arxasından Kiçik qız qalxır və oğrun-oğrun sağ tərəfə gedir. Kiminsə arxada olmasını hiss edən Cavan oğlan çevrilir və qışqırır onun əlindən yapışır.

Cavan oğlan: Dayan!

Kiçik qız: /gözlənilmədən çığırır/ Öldürürlər!...

Cavan oğlan qeyri-ixtiyari onun əlini buraxır. Kiçik qız dilini göstərərək qaçır.

Qız: Bu kimdir?

Cavan oğlan: Həmin o beş qadından biri!
Qaranlıq!

9.

Qaranlıqda qeyri-simmetrik kişi sifəti peyda olur. Bu Qızın xahişilə gəlmiş həftəlik qəzetin keçmiş müxbiridir. Ancaq işıq bucağını dəyişməklə bu sifətə xoşagələn, yumşaq ifadə də vermək olar.

Keçmiş müxbir: (qırıq-qırıq, az qala bağırır) Bu ki, əladır! And olsun ki, əladır! Nümunəvi ailə! Möhkəm, səxavətli, bərəkətli torpaq kimi! Uzun illər mən belə bir ailə ilə görüşməyi arzulamışam!

Bütün ailə üzvlərini sifətləri işıqlanır. Kiçik oğulun gitarasının müşaiyyəti ilə onlar “Qırılmış Boyunbağı”nı çox gözəl ifa edirlər.

Tam işıq. Mənzil. Bir tərəfdə çaşmış Qız durur.

Keçmiş müxbir: (alqışlayır, Ortancıl qıza yaxınlaşır) Kövrəldim. Bir sözlə- rıqqətə gəldim!...Beləliklə, sizin həyata baxışınız? /qələm-dəftərini çıxarır, yazmağa hazırlaşır/

Ortancıl qız: “Həyata baxışımız”?

Keçmiş müxbir: Yaxşı, əqidəniz, məsləkiniz?

Ortancıl qız: Hə, belə...Ola bilsin ki- özü haqqında fikirləşməmək.

Keçmiş müxbir: Əla! Özünün mövcud olduğundan imtina etmək, əslində olmayan bir şeyə inanmaqdan daha çətindir.../ Qıza/ Minnətdaram sizə. Minnətdaram ki, mənə belə gözəl adamlarla tanış elədiniz.../ o qədər həyəcanlanıb ki, qollarını açıb Qızı qucaqlamağa hazırdır/

Qız:(çaşmış geri çəkilib) Axı biz onların burda yaşamasını xahiş etməmişik...

Keçmiş müxbir: Nə olar, indi xahiş edərsiniz. Belə adamlar rəsmiyyətçiliyə fikir verməzlər./ailəyə/ Düzdür?

Ata: Ayıb deyilmi, əlbəttə...

Qız: Mənim fikrimcə buna daha ehtiyac yoxdur.

Böyük oğul saçını darayır, Q ıza göz vurur. Darağı gizlədir və təkəbbürlü-teatral görkəmlə irəli çıxır.

Böyük oğul: Qəşəng qız, siz niyə kobud ifadələr işlədərək bizi məyus edirsiniz?..” Ehtiyac var”, “Ehtiyac yoxdur”...Sizin lətif dodaqlarınız belə kobud sözlər deməməlidir.

Kiçik oğul: (gitaranın müşaiyyəti ilə oxuyur)

Qovlayıram, qovlayıram, getmir yanımdan

Ah mənim küçüyüm, mənim balacam...

/gözlənilmədən Qızın ayaqlarına yığılıb küçüklər kimi dörd ayağının üstündə durur/

Qəşəng qız , mən sənə balaca küçüyünəm!

Qızı səhnənin uzaq güncünə tərəf sıxışdırır. Nəhayət Qız dözməyib gülməyə başlayır.

Keçmiş müxbir: (birdən bağırır) O-o-oo! Axı mən niyə dayanmışam?! Nəyi gözləyirəm?! /Ataya müraciətlə/ Qulaq asın, mən qəti qərara gəlmişəm! Sıralarınıza daxil oluram! Sizə qoşulmaq istəyirəm! Qərargah harda yerləşir? Ərizəni hara vermək lazımdır? Üzvlərin hüquq və vəzifələri? Üzvlük haqqı? Şərtləri?

Ailə üzvləri mənalı-mənalı baxışlılar.

Ata: Bu cür alovlu təriflərdən sonra , vallah, heç bilmirəm sizə nə cavab verim!

Keçmiş müxbir: İnanın mənə, ölərəm, amma sirri heç kimə vermərəm!

Ana: Sirri? ...Bizim elə br sirmimiz yoxdur, ancaq...

Nənə: Biz namuslu adamlarıq.

Keçmiş müxbir: Aydın məsələdir. Ancaq ola bilməz ki, belə gözəl, möhtəşəm hərəkətdə ancaq sizin ailəniz iştirak eləsin?

Ata: Bəli, əlbəttə...Dünya böyükdür, başqa xeyirxah adamlar da var...

Keçmiş müxbir: (çox ciddi) Anlayıram. Siz demək istəyirsiniz ki, mən buna layiq deyiləm...və sizə qoşulmaq istəyim mənim kimi adam tərəfindən böyük həyasızlıq olardı...

Böyük oğul: Mənə elə gəlir ki, siz bizim xidmətlərimizi bir az şişirdirsiniz.

Keçmiş müxbir: Nə böyük təvazökarlıq!..

Ata: Bizim məşğul olduğumuz iş çox sadə, çox adi bir işdir...İcazənizlə izah edirəm: Bir az namusu olan adam sadəcə olaraq başqa cür hərəkət edə bilməz, vəssalam.

Ana: Əgər belə ifadə etmək mümkünsə, biz parça toxuyuruq, ancaq ipək sapların əvəzinə biz insanların ürəklərini bir yerə hörürük.

Keçmiş müxbir: Nə möhtəşəm təvazökarlıq! Demək bu toxum kənddən-kəndə, şəhərdən-şəhərə keçəcək, bütün xalqı, bütün ölkəni isidəcək nəhəng bir kofta olacaq...Əzəmətlidir! Belə əzəmət- və belə təvazökarlıq! Heç olmasa mənə deyiniz görüm bu toxuma klubunun qərargahı harada yerləşir?

Ata: Təvazökarlıqdan uzaq olsa da mən deyirdim ki, bunun üçün insanın özünün içərisində bir tərər olmalıdır...necə deyirlər öz qəlbinin çağırışı, əmrı...

Keçmiş müxbir: Yəni belə mümkündür? Məsələn mən özüm hərəkət etməyə başlasam, patentsiz və icazəsiz?

Ata: Əgər tutduğun əməl düzdürsə, nədən qorxmalısın ki? Özünü inamlı hiss edin.

Keçmiş müxbir: Minnətdaram!

Ata: Əgər səmimi, təmiz qəlblə çalışsanız əvvəl-axır qərargahın etimadını qazanacaqsınız.

Keçmiş müxbir: Deməli, qərargah hər-halda mövcuddur?!

Böyük qız: Bilirsiniz, necə deyirlər...

Ata: Əlbəttə ki, mövcud olmalıdır...Bu daha məntiqli olardı.

Böyük qız: Axı biz heç vaxt qərargahdan bir göstəriş də almamışıq.

Keçmiş müxbir: (təəccüblü) Necə, siz də?

Ata: Həyat amansızdır. Ancaq bu hələ qərargahın olmasına şübhə eləmək üçün əsas vermir. Şübhə insana xeyir gətirməz. əgər siz qərargahın olmasına inanmaq istəyirsinizsə- inanın, bu sizə ziyan gətirməz.

Keçmiş müxbir: Bəli, bəli, əlbəttə...

Böyük qız: Mən heç də demək istəməirdim ki, şübhə edirəm. Nə olur-olsun mən əqidəmdən dönmərəm.

Keçmiş müxbir: O-o-oo, əqidə?! /dəftərçəsindən yapışıq/ Sizdən xahiş etmək olarmı ki, bir az ətraflı danışasınız?

Böyük qız: (nəzərə çarpdırılmış təkəbbürlü, lovğa görkəmlə) Vermək və əvəzində heç nə almamaq...

Keçmiş müxbir: “Vermək və əvəzində heç nə almamaq”... Bu çox vacibdir...”Vermək və əvəzində heç nə almamaq” ... Gözəl sözlərdir! Başa düşürəm sizdən bu sözləri eşidəndən sonra o necə inadından dönmür. Ağla batan şey deyil! Ona ömründə yemədiyi bir yeməyi verirlər, o isə yemək istəmir...Biabırçılıq! Onun başı yəqin xarab olub...

Gözlənilmədən işıq qamada uzanmış Cavan oğlanın üzərinə düşür.

Cavan oğlan: “Vermək və əvəzində heç nə almamaq”? Az güldürün məni! Əclaf! Onlar mənə nə veriblər ki? Pox! Zibil!

Keçmiş müxbir: Bu nə danışır?

Ata: Bilirsinizmi, o , əgər belə demək mümkünsə, hardasa siyilcım kimi bir şeydir.

Böyük qız: (Cavan oğlana yaxınlaşır) Tamamilə düzdür. Həyatımda bunu kimi quru, özünü daratan, özündən razı adama rast gəlməmişəm!

Keçmiş müxbir: Murdarçılıq!

10.

Səhnə qaranlığa qərq olur. Işıq Cavan oğlanın və Böyük qızın üstünə düşür. Böyük qız cibindən yastı içki şüşəsi çıxarır və içir.

Böyük qız: Ayılın, cənab siyilcım!

Cavan oğlan: Baş üstə, baş üstə, mehriban parazit xanım!

Böyük qız: Siz başa düşürsüz mən indiyədək niyə tək-tınhayam?

Cavan oğlan: Mən bu gün dəhşətli bir qələt qarışdırmışam. Plan şöbəsinə göndəriləcək sənədləri nəqliyyat şöbəsinin rəisinə göndərmişəm...

Böyük qız: İndi ki, işinizdən söhbət açdınız...Bu gün evə çox gec gəlmişdiniz. Harasa getmişdiniz?

Cavan oğlan: Nədir, mənə ələ salırsınız? Əgər sizin ailəniz mənim əlimdən hər şeyimi- çek kitabçamı, maaşımı alıbsa, mən hara gedə bilərəm ki?

Böyük qız: Aldatmaq lazım deyil. Mən hər şeyi bilirəm. Siz məgər bir vəkilin yanına getməmişdiniz, nədir onun adı?..

Cavan oğlan susur.

O dərhal bizə zəng elədi. Amma güldük ha./gülür/ Adını da vəkil qoyub.../danışığı tərzini dəyişir/ Xətrinizə dəyməsin. Biz də belə adamlarıq. Necə deyim e...çox nəzakətli...Gülməyinə güldük , amma qərara aldıq ki, sizə heç nə deməyəm.

Cavan oğlan: Heç indi də demək lazım deyildi.

Böyük qız: Hə , əlbəttə...Amma nəyə demək lazım idi ki, siz tutduğunuz iş haqqında bir az dərindən düşünesiz. Amma biz demədik.

Cavan oğlan: İndi ki, deyirsiniz...

Böyük qız: Yəqin içmişəm, ona görə...

Cavan oğlan: Siz isə gah bir cürsüz, gah ayrı cür...Xarab olmuş neon lampası kimi...

Böyük qız: Aha! Oxşatdı!

Cavan oğlan: Əclaf! Hələ adını da vəkil qoyub!

Böyük qız: (öz-özünə, kənara) Addım-addım lazımdır, yavaş-yavaş...Tələsmək lazım deyil, yoxsa hər şeyi korlayaram...

Cavan oğlan: Sizinlə söhbət eləmək çox çətindir..Hə də...axı siz də bu ailənin üzvlərindən birisiz.

Böyük qız: (mehribanlıqla) Deməli belə çıxır ki, siz mənə azacıq da olsa xoş münasibət bəsləyirsiniz?

Cavan oğlan: Ağlınız çaşmış deyəsən!

Böyük qız: Əgər siz hələ də o qızla maraqlanırsınızsa?...Nə qədər ağır olsa da onu başınızdan atın getsin. O təkcə cibləri boşaltmağı ha bacarmır . Nəyi istəsəniz əlinizdən ala bilər.

Cavan oğlan: Mən daha heç nəyə inanmıram.

Böyük qız: Şübhə- tərəqqiyə aparan qapıdır. Mən “qapı” dedim. Ona görə ki, mənə həmişə elə gəlir mən özüm də açılmış qapı kimiyəm...Yaxşı, durun bura gəlin, eşidirsiniz!

Cavan oğlan: Bilirsiniz, vəkil mənim başıma gələnələrə qulaq asa-asa ağlayırdı...

Böyük qız: (gözlənilmədən qəhqəhə çəkir) Onun başı sarılmışdı, eləmi?

Cavan oğlan: Hə. Qəribədir, onunla belə hələ də vəkillik eləməkdən qorxub çəkinmir.

Böyük qız: Öyrəşməkdən asılıdır. İndiki zamanda adamın yanına bizim kimi dostlar gəlibsə heç də təəccüblənmək lazım deyil.

Cavan oğlan: Axı sarğı...Demək onu sözsüz ki, döyüblər.

Böyük qız: Məsələn pişik balasını çox istədiyindən yeyər, sevdiklərindən döyüblər yəqin.

Cavan oğlan: Vəkil mənə dedi ki, onun otağına on bir parazit soxulub.

Böyük qız: Demək o səndən də beş-betər siyilcım imiş.

Cavan oğlan: Bu qamaka nə olub ee?

Böyük qız: Bağışlayın, amma mən paltarımı çıxartmalıyam. İstidən çatlayıram. /paltarını soyunur, altda alabəzək kolqotka və gödək köynək qalır/

Cavan oğlan: Əgər isti buz olsaydı...Mən inanıram ki, o mövcuddur...Əlbətə ki, var...Ya da yayın qızmarında qar çovğunu olaydı, ya da adamı qışda gün vuraydı...

Böyük qız: Tez olun, bura gəlin, yoxsa şüşədə heç nə qalmayacaq.

Cavan oğlan: (qamakın içində vurnuxur) Qəribədir. Axı bu qamaka nə olub?

Böyük qız: (nəyəsə heyrətlənmiş kimi) Vallah, elə bil eyni vaxtda mənə həm istidir, həm də soyuq. Mənə nə olub, başım çıxmır? Bir əlinizi mənə vurun...

Cavan oğlan: Zəhrimara qalsın, bu qamaka nə olub axı?

11.

Gözlənilmədən otaq işıqlanır. Böyük qız təəccüblə geri boylanır. Qonşu otağın qarşısında Ortancıl qız gecə köynəyində durur. Əli hələ də işığın açarındadır.

Böyük qız: (qəzəblə) Yenə pusurdun?!

Ortancıl qız: (sakit, təmkinlə) Hə, mən hər şeyi eşidirdim.

Böyük qız: (xalətini çiyinə atır) Danışığ tərzinə bax! ..Utanıb ölmür!..Zəhləm getmiş!..

Ortancıl qız: Səninlə vacib işim var.

Böyük qız: Bilimirəm, sən nə vacib işin var, ancaq işiği bütün gecəni yanılı qoymaq olmaz. Bir bax, yazığı lap kor elədin.

Cavan oğlan: (güclü işıqdan gözləri qıyılı) Hə, deyəsən səhər açılmağına bir şey qalmadı.

Ortancıl qız: (ona fikir verməyərkən) İçmisən deyəsən?

Böyük qız: (hövsələsi daralır) Axmaq hərəkətlərinə görə sənə başına ağıl qoymağın vaxtı yetişib deyəsən. Bilmirəm nə vacib işin var, amma pusmaq elə pusmaqdır. Əvvəlcə pumusan, sonra da vacib məsələ fikirləşib tapmısan...heç olmasa bir balaca utanırsan ya yox? /Cavan oğlana/ Bağışlayın, xahiş eləyirəm...

Ortancıl qız: Hm...Sənə elə gəlmirmi ki, tamam başqa şeyə görə üzr istəmək lazımdır?

Böyük qız: (bu müddəə qarşısında geri çəkilir, xalətının ətkələrini örtür) Bilmirəm nədən danışırısan/qapıya yönəlir/ Bir sözlə, icazənizlə mən bir az dincələrdim.

Ortancıl qız: (birinci dəfədir ki, həyəcanla) Yox! Dur burda! Sən çox vacib şahidsən./qapıdan qonşu otağa çıxır/ Ata, qardaş, tez bura gəlin!

Böyük qız: (bir az fağırlaşır) Bu nə deməkdir?

Kiçik oğulun səsi: (yuxulu) Sən hansımızı çağırırsan-böyüyü ya mənə?

Ortancıl qız: Hər ikinizi! Tez olun! Bu çox vacibdir!

Qonşu otaqdan yuxulu səslər, öskürək eşidilir.

Cavan oğlan: (həyəcanlı) Bu nəsə bir anlaşılmazlıqdır. Mən inanıram ki, hər şey aydınlaşacaq...Mənim qamakıma nə olub?

Böyük qız: (qəzəblə bacısına baxır) Bunun hayına-küyünə bax! Sonra bilinsə ki, qarışqadan fil düzəldirsən bir cındır manatla canını qurtara bilməyəcəksən. Yəqin kalan pulun var?

Ortancıl qız: (sakit) Mən çox təəssüf edirəm, amma bu işdən cərimə iyi gəlmir. Sən doğrudan heç nə başa düşmürsən?

Böyük oğul, sonra Ata, arxalarınca da Kiçik oğul qonşu otaqdan çıxırlar. Gözlərindən yuxu tökülür. Deyinirlər, donquldanırlar.

Kiçik oğul: Uff, dünənki içkidən sonra başım çatlayır...

Ortancıl qız: (nəsə zarafatlı bir söz demək istəyən Böyük qızı qabaqlayır) O qaçmağa hazırlaşır, hə, bax bu...

Ata: (dərhal ayılır) Qaçmağa?!

Hamı sarsılıb.

Ortancıl qız(yavaş-yavaş qamakta uzanmış Cavan oğlana yaxınlaşır) Bir az da keçsəydi- o qaçacaqdı.

Ata: (oğullarına tərəf çevrilir) Əgər o qaçsaydı daha bizə nə deyim...

- Böyük oğul: (çaşmış) Biz o qədər də diqqətli olmamışıq, yəqin nəyəsə fikir verməmişik, bu düzdür, amma bununla belə...
- Cavan oğlan: (narahat) Niyə belə narahat olursunuz? Fakt odur ki, mən burdayam. Qaçmaq? Mən necə qaça bilərdim ki, bu qamak baramaya dönüb.../qeyri-təbii gülür/ Qaçmaq bir yana, heç ayaqyoluna da gedə bilmirəm. Bu əməlli-başlı işgəncədir!
- Ortancılq qız qamakın ucundakı ipdən tutub var gücü ilə dartır. Kəndirlər açılır və Cavan oğlan döşəməyə yığılır. Cavan oğlan zəif-zəif gülür, qalanları heç gülümsünmürlər də.
- Ortancılq qız: (Cavan oğlanın qalxmasına kömək edərək) Bağışlayın, heç bir yeriniz əzilmədi ki?
- Böyük qız: (həyasızlıq edir) Aydın məsələdir...Sənin əməllərindir.
- Ortancılq qız: Mən demək istəmirdim, amma sən üç gündür onu yoldan çıxarmağa çalışırsan.
- Böyük qız: Gic-gic danışma! Üç gündür hə? Nə qədər istəsən qısqana bilərsən- amma aqlını bu qədər itirmək lazım deyil!
- Ortancılq qız: (soyuqqanlı, atası və qardaşlarına müraciət edərək) Mən hiss eləyirdim ki, bu gecə həlledici olmalıdır. Arxayın olmaq üçün o yatan kimi qamakı kəndirlə bağladım.
- Böyük qız: Yalandır! Əməlli-başlı yalandır! Kimin düz, kimin yalan dediyini qoy o özü söyləsin./kömək üçün Cavan oğlana/ Düz demirəm?
- Cavan oğlan: (müəyyən tərəddüddən sonra) Hə, düzdür, axırını üç gecə o mənimlə söhbət eləməyə gəlirdi, ancaq...
- Böyük qız: (cəsarətlə) Mən heç nəyi gizlətmək istəmirəm. Bütün bu vaxt ərzində mən onu yola gətirməyə çalışırdım ki, mənə etibar eləsin. Bəs sən nə deyirsən? Yalandan boynuma niyə qoyursan ki, guya mən onu qaçmağa təhrik eləyirdim?!
- Ortancılq qız: (inadından əl çəkmir) Ola bilsin ancaq bu gecə fikrini aydın ifadə eləmişən. Bəs vurduğun eyhamlar, işarələr nə olsun, hə?
- Böyük qız: Heç elə şey olmayıb. Bədi başımızı xarab elədin.
- Ortancılq qız: (Böyük bacısının danışğını yamsılayaraq) "Qorxmayın. Biz burda təkik, bu bizim vaxtımızdır...Biz hesab eləsək ki, burda heç kim yoxdur, deməli doğrudan da belədir. Hesab eləyin ki, bu adamların heç biri yoxdur, onlar tüstü kimi əriyib yoxa çıxıblar..."
- Böyük qız: (gülür) Di yaxşı görək, sən də! Kişini cəlb eləmək istəyən hər bir qadının işlətdiyi ən adi sözlərdir. Nədir sən belə adi şeyləri də bilmirsən?
- Ata: Bəs bu gecə nə deyirdi? Necə ki,-"fikrini açıq ifadə elədi"?
- Böyük qız: Maraqlıdır, görən indi nə goplayacaq?..
- Ortancılq qız: (yenə də bacısını yamsılayır, hisslə) "İnanmayın ki, onlardan canınızı qurtara biləcəksiniz. Boş yerə özünü əziyyət verməyin.Onları burdan qovlamaqdansa qaçmaq yaxşıdır! Biz uzaqlara qaçaçağıq...uzaqlara...Uzaqlara, heç kimin bizi tanımadığı yerlərə..."
- Böyük qız: Bədir!
- Ata: Hə, doğrudan da bir az açıq-saçıqdır.
- Kiçik oğul: İçkidən tam ayılmamışam, amma mənə də təsir elədi!
- Böyük oğul: Bəs o özünü necə aparırdı?
- Ortancılq qız: (qətiyyətlə) Mən qamakı bağlamaqla çox düzgün hərəkət eləmişəm...
- Böyük oğul: Bəli, xoşagəlməz hadisədir...
- Cavan oğlan: (özünü itirmiş) Axı,qulaq asın, birtərəfli yanaşma ədalətsizlikdir...
- Ata: (sakitləşdirərək) Yaxşı, yaxşı, xahiş edirəm, həyəcanlanmayın!
- Böyük oğul: (Böyük qıza) Sən onu doğrudan tovlayırdın?
- Böyük qız: (hirsli) O dedi-sən də inandın? Əlbəttə ki, yox. Siz məni təhqir edirsiniz. Bir az beyninizin qırıqlarında eşələnsəydiniz –bilərdiniz ki, o heç hara qaça bilməyəcək. Onda səhərin gözü açılmamış bu axmaq hay-küyü salmazdınız.

Ortancılq qız: Sən nə yaxşı belə arxayınsan ki, o heç hara qaça bilməyəcək?

Böyük qız: Bilmirsən?

Ortancılq qız: Əlbəttə ki, yox.

Böyük qız: Bir fikirləş,- o şöbə müdirinin müavini. Demək gələcəyi olan adamdır...O bizim hamımızdan yaxşı bilir ki, iş ondan ötrü nə qədər vacibdir. Nə qədər desə də ki, təkliyi xoşlayır, nə bilim azadlıqdan ötrü ölür,- heç vaxt firmasındakı qulluğundan əl çəkəsi deyil.

Böyük oğul: Hə, deyərsən, bu bir az məntiqə uyğundur.

Böyük qız: Lap işdən çıxmayıb qaçsaydı da, nə bilim, başqa şəhərə getsəydi də- onun olduğu yeri öyrənmək su içmək kimi asan olardı.

Böyük oğul: Hə, bu çox sadədir.

Böyük qız: Onun təzə mənzilini tapandan sonra ora köçmək də çətin olmazdı. Borcumuzdu axı, biz ona kömək eləməliyik axı...Düz deyil?

Ata: Əlbəttə, borcumuza barmaqarası baxa bilmərik. Bu haqda heç söhbət ola bilməz.

Böyük qız: (özünü tam ələ alır) O bizimlə artıq iki həftədir ki, bir yerdə yaşayır və mənim fikrimcə borc hissini bizdə nə qədər güclü olduğunu çox gözəl başa düşür./Cavan oğlana/ Düz demirəm?

Cavan oğlan: Əlbəttə, nəyi bilməsəm də bunu çox gözəl bilirəm.

Bir neçə vaxt hamı fikirli-fikirli durur. Böyük qız Ortancıl qıza kinayəli təbəssümlə baxır.

Ata: Ümumən, iş biz fikirləşdiyimiz qədər də ciddi deyilmiş.

Kiçik oğul: Ə-əəə, boş şeydir...Məni bağışlayın, getdim yatmağa.

Ortancılq qız: Amma mən yenə də narahatam.

Böyük qız: Çox danışib özünü biabır eləmə. Özünü elə aparır ki, guya mələk balasıdır.

Ortancılq qız: Eşidəndə ki, o "Yaxşı qaçaq" deyir, mən elə qorxdum ki.... Yalanı bu cür demirlər axı...

Böyük qız: Bu ağıl dəryası özündən nə toquşdursa da sübut üçün bu azdır.

Kiçik oğul: Yaxşı bəsdirin./səndirləyə-səndirləyə qonşu otağa yönəlir/ Ufff, qara ciyərim...

Ata: (diqqətlə Cavan oğlanı müşahidə edərək) Kiçik bir formallıq:bütün eşitdiklərimizdən sonra, indi də hadisənin günahkarının fikrini aydınlaşdırmaq və bununla da iclasımızı yekunlaşdırmaq....

Cavan oğlan: (tez özünü ələ alır) Mənim fikrimi?...Bu qədər əzab-əziyyət çəkəndən sonra?! Yəqin bu heç kimə maraqlı olmaz...Hə, yaxşı, mən...açıq desəm, bu gecə elə bil ürəyimə şeytan girmişdi....Yox, daha doğrusu elə bil məni tilsimləmişdilər...İçimi mahını bürümüşdü.../Böyük qıza/ Mən kompliment deyə bilmirəm, ancaq bu əsil həqiqətdir-özümü içki hovuzunda üzən kimi hiss eləyirdim...Qaçmaq deməyim də , ola bilsin ki, duyğularımın tam əksi imiş-əslində mən heç vaxt sizdən ayrılmaq istəməzdim.../Ataya/ Adam hərdənbir fikirləşdiklərinin əksini deyir, düz deyil?..

Bütün bu söhbətlər zamanı qonşu otağın qapısından bir-birinin ardınca Nənə, Ana, Kiçik qız boylanıb maraqla baş verənləri izləyirlər.

Ata: (mənalı-mənalı) Bəli, əlbəttə...Ümumən bütün fikirləri aydınlaşdırdıq./gah Ortancıl, gah Böyük qıza baxaraq/ Razi olsaydınız, nəticəni mən çıxarardım.

Böyük qız: (Cavan oğlanın sözləri xoşuna gəlib , kefi kök) Mən razıyam.

Ortancılq qız: Yaxşı, nə deyirəm ki...ancaq...

Ata: (qətiyyətlə Böyük oğula əmr edir) Onda qəfəs hazırla.

Hamı özünü itirib. Ancaq Böyük oğul dərhal fəaliyyətə başlayır. Ondan sonra ailənin digər üzvləri də ona fəal kömək etməyə başlayırlar. Biri ayaqqabı şkafini uyğunlaşdırır, biri qıfil gətirir, üçüncü Cavan oğlanı tutur, dördüncü onu yorğana bükür...Nəhayət Cavan oğlanı ayaqqabı şkafindan düzəldilmiş qəfəsə salıb üstünə də bir yekə qıfil asırlar.

- Cavan oğlan: (çətinliklə yorğandan azad olur, başını çıxarır) Siz neyləyirsiniz?! Mən sizə dedim ki, heç hara qaçmaq fikrində deyiləm!
- Böyük qız: (heç nə anlamır) Doğrudan aa, siz neyləyirsiniz? Axı o çox aydın dedi ki, qaçmağa hazırlaşmır, siz isə...
- Cavan oğlan: Hə, xahiş edirəm, deyin onlara. Mən olanı demişəm. Bu anlaşılmazlıqdır!
- Ata: Bu dəqiqə boynunuza aldınız ki, eləmək istədiklərinizin tam əksini deyə bilərsiniz.
- Cavan oğlan: Qəsdən deyirsiniz! Yalandan boynuma yıxırsınız!
- Nənə: Heç dəxli var?! Meymun baxar güzgüyə, adını qoyar özgəyə.
- Ata: Düzdür. Bu işdə nə qədər ehtiyatlı olsaq, bir o qədər yaxşıdır.
- Kiçik qız başını qəfəsə soxur, elə bil heyvanxanada meymuna baxır.
- Cavan oğlan:(Kiçik qıza tüpürür) Cəhənnəm ol!
- Kiçik qız: Zəhləm getmiş! Şimpanze də özünü səndən yaxşı aparır.
- Ana: Çox yaxına getmə. Hələ hirslidir.
- Cavan oğlan: Əclaf! İşiniz-gücünüz sevgi haqqında gözəl-gözəl danışmaq olsun...Heç qullarla da belə rəftar eləmərdilər!
- Ortancılıq qız: (təkidlə) Siz səhv edirsiniz...Çox böyük səhv edirsiniz...
- Ata: Bəli, sözsüz ki, səhv edirsiniz. Görünür siz hələ də başa düşmək iqtidarında deyilsiniz ki, görülən tədbirləri ancaq və ancaq sizin sakitlik və təhlükəsizliyinizi təmin etmək cəhdi kimi qəbul etmək lazımdır.
- Cavan oğlan: Başa düşmək iqtidarında deyiləm? Mənə heç nəyi başa düşmək lazım deyil!
- Ortancılıq qız: Axı siz qaçsaydınız onda itkin düşmüş hesab edilərdiniz. Bu sizin təsəvvür elədiyinizdən də dəhşətlidir. Biz bunu çox yaxşı başa düşürük, heç qoyarıqmı siz bu təhlükəyə düşsünüz?!
- Böyük qız: (hələ də narazıdır) Mən bilən, sən çox üstünə qoyursan...
- Böyük oğul: Vallah, kimə nə yaxşılıq eləyiriksə, əvəzində pislik görürük, yaxşılığa yamanlıq buna deyirlər də....
- Ana: Ona görə ki, insanların ürəyi daşa dönüb....
- Cavan oğlan: (boğularaq) Mən işə getməsəm sizin üçün pis olacaq....Bunu fikirləşmişiniz?
- Ata: Biz ki, səni qəfəsə həmişəlik salmamışıq. Ruhi vəziyyətin qaydasına düşən kimi buraxacağıq.
- Cavan oğlan: Hə, belə denən! Guya bu üsulla məni sakitləşdirəcəksiniz?! Qəribədir, vallah! Nəticəsi başqa olacaq. Mən, əksinə, sizə nifrət edəcəyəm !
- Ata: Eybi yoxdur, eybi yoxdur, inanın bizə. Bir neçə vaxt burda tək-tənha qalandan sonra indiyədək yaşadığınız həyatın gözəlliyi, onun gündəlik qayğıları, hər gün işə gedib-gəlmək, bu cür həyat haqqında xatirələr bir duru bulaq kimi sizin qəlbinizdə yenidən çağlayacaq.
- Ana: Bu adı, mənasız, gündəlik qayğılar adamda həmişə xoş duyğular oyadır...
- Ata: Bir müddət keçəcək və qaçmaq istəyi sağalmış yaranın qərtməyi kimi qopub düşəcək...
- Ortancılıq qız: ...və bütün dünya, kainat sizin qəlbinizə enəcək...
- Ata: Örtük!
- Dərhal qəfəsin üstünü örtürlər. Qaranlıq.

12.

Qəfəsin daxili işıqlanır. Cavan oğlan başını yığılmış dizlərinin üstünə qoyub oturub. Birdən başını qaldırır və narahatçılıqla ətrafa boylanır. Dinləyir. Sonra bədənini yığıdırıb uzanır. Birdən it kimi dörd ayağı üstə durur və ulamağa başlayır. Haradasa cavab kimi it hürüşü eşidilir. Cavan oğlan yenə yumrulanıb uzanır.

13.

Günorta. Ortancılıq qız mətbəxdən səhnəyə çıxır, əlindəki sinidə yemək var.

Ortancılıq qız: (qəfəsin yanında) Ayıldınız? Mən sizə yemək gətirmişəm...

Cavan oğlan: (laqəyd) Minnətdaram....

Ortancılıq qız sinini döşəməyə qoyur, örtüyü qaldırır və yeməyi qəfəsin içinə itələyir.

Ortancılıq qız: Özünüzü necə hiss edirsiniz?

Cavan oğlan: Nə bilim, belə də.../yeməyə baxır, tənbel-tənbel, iştahasız yeməyə başlayır/

Ortancılıq qız: İştahanız kəsib? Sizə təmiz havaya çıxmaq, hərəkət elmək lazımdır...

Cavan oğlan: Bayırda hava necədir?

Ortancılıq qız: Deyəsən hava yavaş-yavaş açılır.

Cavan oğlan: Nə sakitlikdir! Nədir, heç kim yoxdur?

Ortancılıq qız: (oturur və qəfəsin arxasından diqqətlə Cavan oğlana baxır) Atam nərd oynamağa gedib, Böyük bacım- saçını düzəltməyə, Kiçik bacım məktəbdə, o birilər də yəqin bazara-dükana şey-şüy almağa gediblər.

Cavan oğlan: (yalvarışla) Bircə qəzet verin, gözümün ucuylasa baxım, heç olmasa başlıqlarına....

Ortancılıq qız: Olmaz. Müalicə vaxt sakitlik lazımdır.

Cavan oğlan: Siz çox qəribə qızınız. Fikirləşən kimi ki, xeyirxahsınız o saat qəddarlaşırsınız, fikirləşirəm ki, ürəyiniz yumşaqdır, o saat inadkar olursunuz.

Ortancılıq qız: Qəribədir. Mən ancaq sizin haqqınızda fikirləşirəm, başqa heç nə haqqında fikirləşə bilmirəm.

Cavan oğlan: (heyrtlənmiş) Onda niyə mənim vəziyyətimi başa düşürsünüz? Mən sevginin xeyri haqqında moizələrdən cana gəlmişəm.

Ortancılıq qız: (gözlənilmədən çox kədərli) Başa düşürəm, siz təsəvvür elədiyinizdən də çox başa düşürəm....

Cavan oğlan: Nəyi başa düşürsünüz ki?

Ortancılıq qız: (kədərlə) Bax elə, məsələn...

Cavan oğlan: Məsələn –nəyi?..

Ortancılıq qız: Onu ki, sizin xəstəliyiniz heç də azalmayıb.

Cavan oğlan: (maraqla) Deyəsən düzdür...Düz tapmışınız.

Ortancılıq qız: Hətta diqqətlə qulaq asanda ürəyinizin necə vurdunu da eşidirəm: tuk-tuk, tuk-tuk. Bu sizin ürəyinizdir vuran, o burdan çox-çox uzaqlara uçmaq istəyir...

Cavan oğlan: Lap quş kimi...

Ortancılıq qız: İşə getdiyiniz tramvay da , sizin adınız yazılmış lövhə olan iş stolunuz da , şirkətin binası da buz kimi yavaş-yavaş əriyir. Düz demirəm?

Cavan oğlan: Hə, düz deyirsiniz.

Ortancılıq qız:(danışıq tərzini dəyişir) Ah, lap unutmuşdum...Budur./cibindən balaca kağız qutu çıxardır / Qardaşım xahiş eləmişdi sizə verim.

Cavan oğlan: (qutunu açır) A-aa, sizin qardaşınız? Doğrudan da...

Ortancılıq qız: Yəqin nişan üzüyüdür?

Cavan oğlan: Nə vaxtsa bu doğrudan da nişan üzüyü idi. Amma indi adi metal qırığıdır.

Ortancılıq qız: (Cavan oğlana ciddi baxır) Mən çox narahatam...

Cavan oğlan: Nəyə görə?

Ortancılıq qız: Siz artıq harasa çox uzaqlara getmişiniz, mən düşündüyümdən də uzaqlara...

Cavan oğlan: (kədərli təbəssümlə) Siz çox kövrəksiniz!

Ortancılıq qız: Kövrəyəm? Heç də yox. Mən demək istəyirəm ki, siz sadəcə olaraq qiyamçısınız.

Cavan oğlan: Qiyamçı?

Ortancılıq qız: Süd gətirim?

Cavan oğlan: Hə, olar.

Ortancıl qız tələsik mətbəxə keçir, bir fincan südlə qayıdır, diqqətlə ona minnətdarlıq edən Cavan oğlanın içməyinə baxır.

Ortancıl qız: (əlində nəsə sıxıb ona uzadır) Siz allah, açarı sizə versəm hirsələnməzsini ki?..Hətta mən desəm ki, sizi sevirmə? /açılmış ovcunda açar parıldayır/

Cavan oğlan: (gözlənilməz səadətdən az qala dili tutulur/ Soruşmaq nəyə lazım, əlbəttə ki, hirsələnəmə!...Bu ailənin üzvü olmasaydınız yəqin ki, ən birinci elə sizi sevərdim...Vallah, bu tərif deyil.../titrəməyə başlayır/

Ortancıl qız: Sizə soyuqdur?

Cavan oğlan: Yəqin sevindiyimdəndir...Tez olun , verin bura!

Cavan oğlan açar üçün əlini uzadır, ancaq titrəməsi gücləndiyindən heç cür açarı götürə bilmir. Birdən qorxudan üzü əyilir.

Ortancıl qız: Əgər sən müqavimət göstərməsəydin biz də bütün adamlar kimi yaşaya bilərdik... Birdən titrəmə kəsilir , Cavan oğlan daha hərəkət etmir. Ortancıl qız sakitcə qəfəsin üstünü örtür və dizi üstə düşüb ağlamağa başlayır.

İndi sənə qaçmaq lazım deyil...İndi sənə heç kim mane olmayacaq...İndi necə, hər şey çox sakit, rahatdı, eləmi?...O necə də güclü, sağlam görsənir...Xəstəliyi də birdən qurtardı...

Gözlənilmədən qonşu otaqdan Kiçik oğul çıxır.

Kiçik oğul: (köynəyi qoluna taxaraq) Nə ulayırsan orda?

Ortancıl qız: Oy, sən evdə idin?!

Kiçik oğul: (başə düşür ki, nə baş verib) Bu nədir! Yenə köhnə əməlinə başladın!?

Ortancıl qız: Başqa çıxış yolu yox idi...

Kiçik oğul: Səninlə bacarmaq olmur, vallah...Eh, daha danışmağın xeyri yoxdur...Məcburuq yenə yollara düşək....

Ortancıl qız: Elə yaxşı adam idi ki! Elə mehriban! Hər şeyi duyan. Bir balaca sığallayan kimi ürəyi atlanırdı...

Kiçik oğul: (çiynindəki kəpəyi təmizləyir) Onun məzuniyyət pulunu əvvəlcədən almışıq...Əgər üst-üstə vursaq çox da elə itirməmişik...

Ortancıl qız: Ah, kəs səsini! Sənin itirdiklərin mənim itirdiyimin qarşısında nədir ki?!

Kiçik oğul: (otağı gözdən keçirir, heç kimə müraciət etməyərək) Yaxşı bəs əşyalar?...Qəribədir, hər dəfə köçəndə şeylərimiz bir az da çoxalır.

Ortancıl qız: (qəfəsi qucaqlayır, sığallayır) Əgər sən istəsəydin biz bir ailə, mehriban bir ailə kimi yaşaya bilərdik...

“Qırılmış boyunbağı”nın melodiyası indi minor tonallıqda səslənir. yola hazır, tam heyətlə evi tərk edən ailə üzvləri bir cərgəyə düzülür. Hamı yol paltarındadır. Hamısı birlikdə dəsmallarını çıxarıb gözlərini silir.

Ata: Mərhum bizim ən yaxşı dostumuz idi. Dost, səni niyə belə qəmli tale gözləyirmiş? Yəqin sən özün də bunu bilmirdin. Əlbəttə ki, biz də bilmirdik./qəzeti açır/ Bu sənin böyük həsrətlə gözlədiyən qəzetdir. Sakitcə qulaq as! /əsas məqalələrdən-tamaşanın oynanıldığı tarixdə baş verən beynəlxalq xəbərlərdən tutmuş reklama qədər- ən maraqlı yerlərini seçib oxuyur/ Bəli, dünya böyükdür. Böyük və mürəkkəbdir./Ortancıl qızın çiynini qucaqlayaraq/ Qəm yemə. Adamlar bizi gözləyir. Sağ olun!

Hamı bir yerdə dəsmalını yelləyib ciblərinə qoyur.

Heç nə yaddan çıxmadı ki?

Hamı hərəkətə gəlir. pərdə yavaş-yavaş enməyə başlayır. Işıq sönür və qaranlıqda ailənin gülüşü eşidilir.

S O N